

༄༅། ལང་ལྷའི་གོས་མོལ་དང་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་རྒྱུད།

ཀྲང་ཡུན་གྱིས་བཅུམས། སྐལ་བཟང་འཚོས་བསྐྱར།

སྤྱི་ལོ་༡༢༩༡ལོར། དེང་གི་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་མུའུ་མེ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་ལང་ལྷའི་གོས་མོལ་ནི། ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་
ཀྲང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཀྲང་ཏཱ་མི་རིགས་ཆགས་པ་དང་གོང་འཕེལ་ལོ་རྒྱུས་ཁོང་གྱི་དོན་དག་གསལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ལོ། ། འདིའི་སྐོར་ལ་
རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་རིག་གཞུང་བའི་ཕྱི་ལོ་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཐོན་ཡོད་ཀྱང་། དེར་ཕྱར་བཞིན་གནད་དོན་མི་
ཉུང་བ་ཞིག་ལ་ད་དུང་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་ཡོད་ལ། དེ་མཚུངས་བཤད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་འགའ་ལ་ཡང་དེ་བས་ཀྱང་དཔྱད་
ཞིབ་བྱ་འོས།

དང་པོ། ལོ་རྒྱུས་ལོ་རྒྱུས་ལ་བདག་སྐྱོང་བྱེད་པའི་རྒྱུས་གཞི་ཆེན་པོ།

ལང་ལྷའི་གོས་མོལ་གྱི་མི་སྣ་གཙོ་བོར་ཏོར་གོ་དན་(སྤྱི་ལོ་༡༢༠༥—སྤྱི་ལོ་༡༢༥༡འོད་ཡིག་གིས་go dan)ནི། ཇིང་གིར་
རྒྱལ་བོའི་ཚ་བོ་དང་ཡོན་ཐའེ་ཚུན་ཨོ་གོ་ཏའི་སྲས་གཉེས་པ་ཡིན། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༥ལ་ཏོར་དམག་ཅུ་བཞོན་ཏེ་སུང་ལ་པར་ཚོལ་
དྲག་པོ་བྱས་པ་དང་། ལོ་དན་གྱིས་དམག་དངས་ནས་ཆེན་ཆེན་(དེང་གི་ཀན་སུའུ་ཐེན་ཏུའེ་)དང་ཀྲང་(དེང་གི་ཀན་སུའུ་ལུང་
ཞེ་)ལ་ཚོལ་ཤིང་། ཅིན་ཀྲང་ཁང་གི་ཡུལ་སུང་དམག་དཔོན་ལང་ཏེ་ཞན་ཆམ་ལ་པལ་ཏེ་དབང་དུ་བསྐྱུས་པ་དང་། དེར་མཐུད་ནས་
ལུ་ལམ་དམག་གི་སྣ་དངས་ཏེ་མེན་ཅུ་(དེང་གི་ཏུན་ཞེ་ལུའོ་དབྱང་)ལ་དཔྱད་འཇུག་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༢༥༩ལ་ལ་ལེ་ཞོན་དུ་དམག་
དངས་ཏེ་ཁེང་ཏུའུ་བདག་གིར་བཟུང་བ་དང་། ཤར་ལམ་དམག་གི་སྣ་འདྲེན་མཁན་གཅུང་གོ་ལུའུ་ཡིས་ཀྱང་ལོ་དེའི་རྒྱ་གསུམ་
པར་ཞང་དབྱང་(དེང་གི་ཏུའུ་བེ་ཞིང་ཆེན་གྱི་མངའ་ཁོངས་)བདག་གིར་བཟུང་ངོ་། དེ་རྗེས། ལོ་དན་གྱིས་སྲས་གཉེས་པའི་མིང་
གིས་མ་ལུ་དང་ཆེན་ལུང་བརྟན་པར་སྤང་ཤིང་། ལོ་བཞོན་བྱས་པའི་ས་ཁོངས་མི་ཉུག་གི་ཡུལ་ཡིན་ལ། ལང་ལྷ་མཁར་(དེང་གི་
ཀན་སུའུ་མུའུ་མེ་)དུ་ཕོ་བྲང་(ordo)བཞེངས་ཏེ་ལུ་ལེང་གི་རྒྱལ་པོར་(西涼王)བསྐོས་ཤིང་། མི་ཉུག་ཡུལ་ལ་མངའ་ཁོངས་
སུ་བྱས་ཏེ། དེང་གི་ཀན་སུའུ་དང་མཚོ་ཚོན། ཉིང་ལ། རང་སོག་ལུ་རྒྱུད། ཞིན་ཅང་ཤར་སྤོའི་ས་ལུལ་ལག་ཅིག་དང་ཏུན་ཞེ་སོགས་
ས་ལུལ་ཆེན་པོར་མངའ་བསྐྱར། དེར་བརྟེན། དབུས་གཙང་(དེང་གི་ཕོ་དོ་རྒྱུང་ས་)ས་ལུལ་བདག་སྐྱོང་བྱེད་རྒྱུ་ནི་ཁོའི་འགན་ལུར་
ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མེད་ལ། ལུ་རྒྱུད་ནས་སུང་རྫོ་མར་པར་ཚོལ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་ལུས་ལྡན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

དུས་སྐབས་དེར་བོད་ཁམས་སིལ་བུར་འཐོར་བའི་གནས་བབ་དང་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཤུགས་རྒྱུན་དྲག་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་གོ་

དན་གྱིས་དབྱེ་ཞིབ་ཞིབ་མོ་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བོད་རྫོངས་བདག་སྲོང་བྱེད་པའི་རྩུམ་གཞི་ཆེན་པོའང་གཏུན་ལ་ཕབ་ཅིང་། འོ་
ཏ་ནག་པོ་བྱ་བ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོར་བསྐོས་ཏེ། ཉོར་དམག་ཁྲི་ལྷག་དང་བཅས་པ་བོད་ལ་བཏང་ནས་བོད་རྒྱལ་དཔལ་ལོང་
བར་བྱས་ཤིང་དངོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་རྒྱས་སྐངས་ནས། ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཉོར་དམག་གི་གཟི་རམ་སྤྱད་དེ་དོན་དག་མང་པོ་དྲག་
པོའི་དཔུང་ལ་མ་བརྟེན་པར་འགྲུབ་པར་བྱེད། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེབ་ཏུ་དོར་ཏ་དམག་དཔུང་གིས་ཚོལ་བ་དྲག་པོ་ཐེབས་ས་
བཀའ་གདམས་པའི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྟོབས་ལུགས་དང་འབྲི་གུང་ཀུན་རྫོབ་སྲིད་དབང་ཡིན་པར་བཞེད་དེ། “ཉོར་གྱི་སྤྱོད་དམག་བོད་
བྱང་ཐང་བརྒྱད་ནས་འདམ་གཞུང་ནས་ལྷ་རྩ་ལུང་རྒྱུ་བརྒྱད་དེ་ཕུ་མདོ་རྩ་བསྐོབས་དུས། དམག་ལུགས་སྣ་མར་ཁ་ཕྱོགས་ཅིང་།
ཁོས་ཐོག་མར་ཕུ་མདོའི་ཤར་བྱང་གི་ར་སྦྱང་དགོན་དང་འབྲི་མ་འགྲུལ་གྱི་ཉག་སྐོར་གནས་པའི་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱས་
ཏེ་ཆོས་ལུགས་ལྷུང་མཐའ་སོ་སོའི་ཚབ་བྱེད་མི་སྣ་འཇིགས་སྣང་སྐུལ་རྒྱུའི་དམིགས་ལུལ་གྲུབ། ར་སྦྱང་དགོན་དང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་
གཉིས་བཀའ་གདམས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་གཏོགས་ཤིང་དགོན་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའང་དམ་ཟབ་ཡིན།”

1 ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ།། མདོར་བསྡུས་ན། ཉོར་དམག་ལ་དོ་རྩོལ་བྱས་པའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དྲག་པོའི་སྲོར་བ་བཤམས་པ་ཡིན་པ་དང་།
བཀའ་གདམས་པའི་དགོན་པ་གཉིས་སྟེ་ར་སྦྱང་དང་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་གི་རབ་བྱུང་བ་ལྔ་བརྒྱ་བསད་པ་དེས་ཤེས་ལུབ། བཀའ་བརྒྱད་
པའི་སྤྲུལ་ལུང་དགོན་པ་སྤྲུལ་པས་གཡོགས་ཏེ་མ་མཐོང་བར་སྤྱོད་པ་ནི་དོན་ལ་བཀའ་བརྒྱད་པས་ཉོར་དམག་ལ་དོ་རྩོལ་མ་བྱེད་
པས་ཡིན་ལ། འབྲི་གུང་སྐོམ་པ་ཤུག་རིན་ཆེན་ཉོར་དམག་གིས་བབྱང་བ་ཡང་དོན་ན་ཉོར་དམག་ལ་དོ་རྩོལ་བྱས་པས་ཡིན་ལོ།།

རིག་གཞུང་བའི་སྲིར་བཤད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཨ་མེ་རི་ཁའི་མཁས་དབང་མེ་ལི་ (ཡང་ན་ཉོའེ་ལེ་ཞེས་བསྒྲུར་
འདུག།Turrell V.Wylie)ཡིས་ 《ཉོར་གྱིས་ཐོག་མར་བོད་རྫོངས་དབང་དུ་བསྡུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་དངོས་ཀྱི་ཡང་འབྲེལ་》
ཞེས་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཁོད་དུ་བཏོན་ཡོད་དེ། ཁོང་གིས་སྐབས་དེར་བོད་རྫོངས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ལྷུང་མཐའ་སོ་སོ་ཉོར་ལ་མགོ་འདྲོགས་
ལུས་འཇུག་གྱི་ལས་ལ་བྲེལ་ཏེ། རང་རང་སོ་སོའི་སྲིད་ཀྱི་དབྱེ་སྒྲིལ་ལྷ་རྩ་མེད་དུ་གཏོང་བདེ་བར་བྱེད་པའི་བཤད་རྒྱུ་དེ་བཀའ་སྟེ།
“དོན་དངོས་སུ་ཆོས་ལུགས་ལྷུང་མཐའ་སོ་སོའི་ཚབ་བྱེད་མི་སྣ་དག་གིས་དང་ཐོག་ཉོར་མི་དང་འབྲེལ་བ་འབྱུང་བར་དགའ་བོ་
མེད་པ། ཡིག་ཚང་ཞིག་ཏུ་ཉོར་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ལྔ་བ་ནི་འབྲི་གུང་དགོན་པའི་སྲི་བ་ཡིན་མོད། ཁོས་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ཉོར་
རྒྱལ་རང་གི་ཚོགས་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱས་ཏེ་ས་སྐྱུ་པ་རྗེ་ཏ་གདན་འདྲེན་དུ་མངགས་པ་ཡིན་ཞེས།” 2 གོང་གི་བཤད་རྒྱུ་དེ་དང་

1 འབྲི་ཆེན་དབྱིན། 《སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧ལོར་ཉོར་དམག་བོད་ལུས་དུ་བསྐྱོད་པ་ལས་རྒྱལ་ལྷ་ཁང་གི་དམག་འཇུག།》[J] 《མཚོ་རྫོན་མི་རིགས་སློབ་ཤེས་ཆེན་མོའི་རིག་གཞུང་དུས་
དེབ།》 ༢༠༠༧ལོའི་འདོན་ཐེངས་༤བ།
2 མེ་ལི་(Turrell V.Wylie) 《ཉོར་གྱིས་ཐོག་མར་བོད་རྫོངས་དབང་དུ་བསྡུས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་དངོས་ཀྱི་ཡང་འབྲེལ་》 ཞེས་པ་ 《ཉར་བེར་དི་སློབ་ཆེན་གྱི་ཨ་ཤེ་
ཡ་ཞིབ་འཇུག་རིག་གཞུང་དུས་དེབ་》 བོད་༡༩༧༥འི་ཨང་༡བར་བཏོད། ༡༩༧༧ལོའི་ཟླ་༤བ། སྤྱི་ལོ་ཉོར་བུའི་ལིན་གྱི་འགྲུར་རྩོམ་གྱི་དོན་ལྡན་ཆོས་ལྷན་རིག་ཁང་མི་རིགས་

ཡོངས་སུ་ཚོགས་པའི་འདོད་ཚུལ་ཞིག་བཏོན་ཡོད། ཁོས་བཏོན་པའི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་དེ་ནི་ 《ཚོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་
 རྟོན་》 ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། མ་ཡིག་ཏུ་“ཇིང་”(hor jing gi rgyal po ཨོ་ཤོ་ཏ་ཡིན་ཤས་ཆེ་)ལོ་ང་དགུ་པ་ལྷགས་བྱི་(སྤྱི་ལོ་
 ༡༩༥༠)ལ་བྱང་ངོས་གོ་དན་(go dan)གྱི་ས་ནས་དོར་ཏིག་(dor tog)གིས་མདོ་སྟོང་(mdo stod)མདོ་སྐྱང་(mdo
 smad)སོག་ཚུ་(sog chu)ར་སྐྱེད་(ra sgreng)ནམས་སུ་མི་མཐོང་ཚད་གསོད་པར་བྱས། ར་སྐྱེད་དུ་གཞོན་པ་ཆེན་པོ་
 བྱས། ལྷག་ལུང་(stag lung)སྤྲུགས་པས་གཡོགས་ཏེ་མ་མཐོང་། རྒྱལ་ལྷ་ཁང་(rgyal lha khang)བསྐྱེད་ལུགས་
 རྟོན་(so ston)སོགས་རབ་བྱུང་མ་བརྒྱ་བསད། འབྲི་ཁུང་སྤྲུན་མེ་གཤམས་པ་འབྱུང་གནས་(vbrikhung spyen snga
 grags pa vbyung gnas)ཀྱིས་དོ་ཆར་ཕབ་པས་འབྲི་ཁུང་ལ་མ་གཞོན། འོན་ཀྱང་སྐ་མཚོད་ལ་འབྱོན་དགོས་ཟེར་བ་ལ་
 སྤྲུན་མེ་གཤམས་པ་འབྱུང་གནས་ཀྱིས་འབྲིང་གི་སྐ་མཚོད་དུ་འོས་པ་ཞིག་ལུབ་ཕྱོགས་ན་བཞུགས་ཞེས་ཆེ་ས་པའ་སྤྲུན་འབྲེན་པར་
 བསྐྱེད་ཞེས་བོད་སྤྱིའི་དོན་དུ་འབྱོན་དགོས་པའི་བསྐྱེད་མ་མཐོང་དེ་ཤིང་འབྲུག་(སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོ་)ལ་རྗེ་ས་པའ་དེ་གསུམ་པ་
 དཔོན་པོ་འཕགས་པ་ལོ་བཅུ་པ་སྟོན་དཔོན་བྲག་ན་ལོ་དུག་པ་སྟེ་ཁུ་དཔོན་གསུམ་འབྲི་ཁུང་དུ་སྤྲུན་དངས་འབུལ་རྒྱུ་མཚོད་
 བསྐྱེད་ལུགས་ཀྱི་ཞེས་འཕྲོད་འདུག། ཞེ་ལི་ཡི་རྩོམ་ཡིག་འབྲིང་དུ་ 《ཚོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་རྟོན་》 ལས་གོང་གི་རྩ་ཚུལ་དང་
 ཕལ་ཆེར་འདྲ་བའི་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ཀྱང་དངས་ཡོད།²

བཤད་ཚུལ་འདི་རིགས་ལ་ཡིད་རྟོན་རུང་ངམ་ཞེན། མི་རུང་སྟེ། ཐོག་མར། 《ཚོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་རྟོན་》 ལས་
 བྱུང་བའི་ཚོགས་དེར་ཡིད་ཆེས་ཚོགས་མིན་གྱི་ཆ་ལ་གནད་དོན་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་ནི་ 《ཚོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་རྟོན་》 (སྤྱི་
 ལོ་༡༩༥༤ལོ་)ལས་དུས་ལྔ་ཞིང་། ཡོན་དང་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཐེར་མང་པོ་སྟེ། 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》
 (སྤྱི་ལོ་༡༩༥༣ལོ་)³ 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་གསར་མ་》 (༡༩༥༤ལོ་)⁴ 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 (སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤ལོ་)⁵སོགས་

ཞིབ་འཇུག་སུའོ་ལོ་རྒྱུས་གཞུང་ལས་ཁང་གི་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཚོ་རྒྱུང་གིས་བསྐྱེད་པའི་ 《མི་རིགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཇུག་རྩོམ་ཕྱོགས་སྤྱི་གཞི། ཏུ་བཞོན། [C] དེབ་
 ༤༧། ༡༩༥༤ལོ། 《ཏེང་རུའི་ལེན་གྱི་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དབྱེད་རྩོམ་གྱི་འཇུག་རྩོམ་ཕྱོགས་སྤྱི་གཞི། [C] ཏུ་ཆ། བེ་ཅིང་། ཀྱང་གོའི་བོད་རིག་པའི་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༢༠༠༤ལོ། ཤོག་
 རྩ་ ༤༧༡ནས་ ༤༧༢བར།
 1 དཔལ་པོ་གཅུག་ལག་ཐེར་བཤད་པས་བརྒྱུས་པའི་ 《ཚོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་རྟོན་》 [M] སྤང་ཆ། བོད་ཡིག་བེ་ཅིང་། མི་རིགས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༥༤ལོ། ཤོག་རྩ་ ༡༩༧༡ནས་
 ༡༩༧༢བར།
 2 དཔལ་པོ་གཅུག་ལག་ཐེར་བཤད་པས་བརྒྱུས་པའི་ 《ཚོས་འབྱུང་མཁའ་པའི་དགའ་རྟོན་》 སྤང་ཆ། བོད་ཡིག་ཤོག་རྩ་ ༤༧༣༧། vbri khung rje spyen snga bla
 mchod du bos pa thabs kyis rje btsun sa pan spyen vdren par sbkul.
 3 ཚོལ་པ་ཀྱང་དགའ་དོ་རྗེས་བརྒྱུས་ཏུང་དཀར་སྟོ་བཟང་འབྲིན་ལས་ཀྱིས་མཚན་འབྲེལ་བཞོན། འབྲིན་ཆེན་དེའི་ཤོ་རྩོ་རྩོ་ཉན་གྱིས་བསྐྱུར། 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་》
 [M]རྩ་སྐོར་བོད་རྒྱུང་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༥༤ལོ། ཤོག་རྩ་ ༤༣༧༧། “རྒྱལ་བུ་གོ་དན་བྱང་ངོས་པས་གདན་འབྲེན་བྱུང་ཞིང་།……ཤིང་པོ་འབྲུག་དུག་ཚུ་
 གསུམ་པ་ལ། ཁུ་དཔོན་གསུམ་བྱོན། ལམ་དུ་ལོ་གསུམ་འགོར། རྩ་ལོ་ལ་བྱང་ངོས་སུ་ཕེབས་པ་ཞེས་བཞོན་འདུག།
 4 པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤམས་པས་བརྒྱུས། ཏོང་ཏའོ་ཡིས་བསྐྱུར། 《དེབ་ཐེར་དམར་པོ་གསར་མ་》 [M] བོད་རྒྱུང་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༥༤ལོ། ཤོག་
 རྩ་ ༥༤༧༧།
 5 དཔལ་པོ་གཅུག་ལག་ཐེར་བཤད་པས་བརྒྱུས་ཏེ། འབྲིན་ཆེན་དེའི་ཤོ་རྩོ་རྩོ་ཉན་གྱིས་བསྐྱུར། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 [M] བོད་རྒྱུང་མི་དམངས་དཔེ་སྟུན་ཁང་། ༡༩༥༤ལོ། ཤོག་རྩ་ ༡༩༧༧།

དང་། དེ་དག་ལས་ཅུང་ཕྱི་བའི་《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》(སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧) སོགས་སྟུ། གོ་དན་གྱིས་ལང་རྩར་
 བྲོས་མོལ་དུ་གདན་དྲངས་པ་དེ་ས་སྐྱ་པརྩེ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ཡིན་པ་ལས། སྤུན་ཕྱ་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས་སོགས་གཞན་
 གང་ཡང་མེན་པ་པལ་ཆེར་མགྲིན་གཅིག་གིས་བཞེས་འདུག། གོང་གི་བརྩམས་ཚུལ་འདི་དག་གི་རྩོམ་མཁན་ལ་ས་སྐྱ་པ་ཡོད་ལ་
 བཀའ་བརྒྱུད་པའང་ཡོད་པས། ས་སོངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཞེན་དང་གྲུབ་མཐའི་འཐེན་འབྲེར་གྱི་དབང་དུ་སོང་བ་སོགས་སྟུ་བཤད་ཚུལ་
 མེད་ཀྱིན། དེ་དག་གིས་གཅིག་ཏུ་འཐད་པའི་འདོད་ཚུལ་དེ་ནི་ཐུན་མོང་གི་འདོད་པ་ཡིན་པའོ།། 《ཚུལ་འབྲུང་མཁས་པའི་
 དགའ་རྩོན་》 བེ་བོད་ཡིག་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྩམས་ཚུལ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོན་ཅི་དགོས། དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚད་ལྡན་ཡིག་ཆ་དང་
 ཡིག་ཚགས་དཔྱད་ཡིག་རྩ་ཆེན་མང་པོ་ཉར་ཚགས་བྱས་ཡོད་པ་ནི་དེའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཁྱད་ཚུལ་ཡིན་ཀྱང་། ཡང་དེར་
 འབྲུང་བའི་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྤྱི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་སྐོར་དེ་དག་ནི། པལ་ཆེར་ཕྱི་རབས་པ་དག་གིས་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་མཛོད་
 འཕྲིན་གྱི་བ་ཡིན་པས།དེའི་ནང་དོན་ལ་སྤྱི་འགོ་བས་དང་འབྲུང་བསྟོད་སོགས་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་ཆ་འབྲུང་བར་ངེས་པ་ཡིན་པས། ཚད་
 ལྡན་གྱི་ཡིག་ཆར་འཛིན་པ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་སོ།། གཞན་ཡང་། ཚུལ་འབྲུང་ཁྲོད་ཀྱི་ཨོ་གོ་ཏ་དང་རིང་གིར་རྒྱལ་པོ་ཡི་དུས་
 ལ་གོ་འཛོལ་བྱུང་བ་དང་། འབྲི་གུང་སྤུན་ཕྱ་གྲགས་པ་འབྲུང་གནས་ཀྱིས་ངོ་ཆར་པལ་པས་འབྲི་གུང་བ་ལ་ཉོར་དམག་གི་གཞོད་པ་
 མ་ཐེབས་པའི་ཚིག་དེ་དག་ལ་འདོར་ལེན་མེད་པར་ཇི་བཞིན་དུ་དྲངས་ཡོད་པ་དེས། ཡིག་ཆ་དེ་དག་མཁོ་འདོན་བྱེད་མཁན་གྱི་
 ནན་ཏན་མ་བྱས་པ་དང་ཡིག་ཆ་བེད་སྟོད་མཁན་གྱི་བརྟག་དཔྱད་མེད་པའི་ཆ་དེ་མཚན་ཐུབ་སོ།། ལྷག་པར་དུ་ཤིན་ཏུ་གཙོ་བོ་
 ཞིག་ནི་གཅིག་ནས་འདིའི་སྐབས་དོར་ཏ་ཡིས་འབྲི་གུང་སྐོམ་པ་(vbri gung sgom pa)བཟུང་བ་དང་། སྤུན་ཕྱ་གྲགས་པ་
 འབྲུང་གནས་སོགས་སྐོབ་ཏུ་ཕེབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་བསམ་བཞིན་དུ་བརྒྱུར་ཏེ་བྲིས་མེད་པ་དང་། གཉིས་ནས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་
 དོན་དངོས་དང་གནས་ལུགས་ལྟར་ན། འབྲི་གུང་སྐོམ་པ་དོར་ཏས་བཟུང་ཉེ་སོག་ཉེན་ལ་ཐུག་ཡོད་པ། སྤུན་ཕྱ་གྲགས་པ་འབྲུང་
 གནས་ཏུ་ཐུག་ནས་སོགས་སྐོབ་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པས་སྐོག་གཡོ་དང་ངན་རྩས་འཐེན་པའི་བསམ་པ་ཡོད་མི་སྲིད་དོ། བརྒྱལ་དེ་འདྲའི་
 བསམ་པ་ཡོད་ཀྱང་དམག་གི་དཔྱད་བཏེགས་ནས་བོད་དུ་སླེབས་ཡོད་པའི་དོར་ཏ་ནི་དེ་འདྲའི་རྣོམ་སྤྱི་བ་ཡིན་མི་སྲིད་ལ། འབྲི་
 གུང་སྤུན་ཕྱ་ལྟ་བུར་བརྟེན་དགོས་པ་ཡང་མེན་ལ།ཡང་ཅིག་བཤད་ན། རྣམ་དཔྱོད་ཀུན་ལས་འཕགས་པའི་ས་སྐྱ་པརྩེ་ཏ་ཀུན་
 དགའ་རྒྱལ་མཚན་ཡང་དེ་འདྲ་སྤྱི་མོའི་ངང་གཡོ་འོག་ཏུ་ཚུད་པར་མི་སྲིད་དོ།། གོང་གི་ཚན་པ་འདིས་སྤུན་ཕྱ་གྲགས་པ་འབྲུང་

དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོ། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་ཚེན་མོ།》 (བོད་ཡིག) སི་ཁྲོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱར་ཁང་། ༡༩༥༧ལོ། ཤོག་ངོས་ ༢༩༥པ།
 1 དག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས་ཀྱིས་བརྩམས། ཞིན་ཆེན་དབྱིན། ཀའོ་ཉོ་བླ། ཀྲོའོ་རོན་ཉར་གྱིས་བརྒྱུར། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 [M] བོད་
 རྒྱུངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱར་ཁང་། ༡༩༥༧ལོ། ཤོག་ངོས་ ༤༠པ། དག་དབང་ཀུན་དགའ་བསོད་ནམས། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 (བོད་ཡིག) མི་རིགས་
 དཔེ་སྐྱར་ཁང་། ༡༩༥༧ལོ། ཤོག་ངོས་ ༡༡༧པ།

གནས་ལ་བསྟོད་པའི་ཚོལ་བྱེད་པ་ཡིན་མོད། འོན་ལ་བསྟོད་པ་སྤང་པར་སོང་བར་སྒྲོས་རགས་ཚམ་དབྱེད་ན་མཚོང་སླ་བ་ཡིན་ནོ།།
 འོན་དངོས་སུ། འབྲི་གྲུང་སྐྱུན་ལྷན་འབྲི་གྲུང་སྒྲོས་པའི་སྲོག་སྐྱོབ་སྐྱབ་པའི་ཚུན་འགྲོའི་ཆ་རྒྱུན་ནི་མི་འབོར་ཐོ་ཡིག་ཡར་སྤྲུང་པ་
 དང་ཉོར་ལ་མགོ་བཏགས་པས་རེད། ཁོ་རང་ཉིད་དང་གྲུབ་མཐའ་འདི་ཉོར་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་བྱ་རྒྱུའི་གསུང་ལས་སྤྱིར་འབྲུང་
 བྱས་ཟིན་པ་རེད། དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་“འབྲི་གྲུང་གྲེན་ལོག་”གི་ཐད་ནས་བལྟས་ན། ཉོར་དམག་ལ་འགོག་སྐོལ་བྱས་པའི་འབྲི་
 གྲུང་བས་གོ་དན་གྱིས་བོད་རྫོང་ས་ལ་བདག་སྐྱོང་བྱེད་པའི་བྱ་བའི་ཁོང་དུ་རུས་པ་ཆེན་པོ་འདོན་མ་སྐབ་པ་ལ། རང་གི་གནས་བབ་
 མི་ལེགས་པ་དེ་ལེགས་བཅོས་ཀྱི་བསམ་པ་ཡོད་ཀྱང་མཇུག་མཐར་འབྲུབ་མ་སྐབ་པར་པམ་ཁའི་དང་མཇུག་སྒྲིལ། ¹ གསུམ་ནས་
 ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བོད་རྫོང་ས་ལ་ཁུལ་གྱི་ཆབ་སྲིད་མི་སྣ་གྲགས་ཅན་པག་མོ་སྤྱི་བའི་ཁྲི་དཔོན་ཏཱ་ལི་ཏཱ་བྱ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་
 མཚན་གྱིས་བྲིས་པའི་ཡི་གེས་ 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་》 དུ་བཀོད་པའི་གོང་གི་བཤད་ཚུལ་གྱི་བདེན་དངོས་རང་
 བཞིན་ལ་དགག་པ་ཏ་ཅང་རུས་ལྷན་བརྒྱབ་འདུག ཁོང་གི་མཚན་པའི་ 《རྒྱང་གི་པོ་ཏི་བསེ་བྱ་རྒྱས་པ་》 ཡི་ཁོང་དུ། “ཉོར་དོར་
 ཏ་ནག་པོས་དམག་དཔོན་བྱས་ནས། བྱང་ར་སྐྱེད་དུ་དགོ་འདུན་ལྷ་བརྒྱའི་དབུ་ལོག་ བོད་ཐམས་ཅད་ས་འདར་རྩོམ་འདར་ལ་སོང་།
 དེ་རྒྱུ་དཔོན་པོ་དོར་ཏས་ར་སོགས་འཇམ་མོར་བབས། སྐྱུན་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་དུན་ཐང་ལ་བྱོན་དུས་དཔོན་པོ་དོར་ཏས། དགོན་པ་
 ལྷ་རིན་ཆེན་བརྒྱུད་ནས་གསོད་གྲབས་བྱས་པ་ལ། སྐྱོལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་ནམ་མཁའ་ནས་རྩོམ་ཆར་ཆར་བབས་པས་དཔོན་
 པོ་དོར་ཏའི་གསུང་གིས། རོ་ཡོན་(སོག་སྐད་དེ་དགོ་འདུན་པར་འབོད་རྒྱང་ས་ཤིག་)ལྟོད་བཟང་པོ་ཞིག་འདུག་གསུངས་ནས། སྐྱུན་
 ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞུ་བས་སྤྱི་བོས་སྤངས། དགོན་པའི་སྲོག་ལུལ་བོད་ཤིང་སྒོ་བརྒྱལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དུང་ཚིས་དེར་ལུལ།
 བབ་སྤངས། རོ་བཏུ་བྱས། ཤར་ཕྱོགས་རྒྱུང་པོའི་(rkong po)ཡུལ་ཡར་བཅད་ནས། ལྷོ་བྱག་ཤར་ལུབ་(lho brag shar
 nub)ཁ་སྐལ་(bsnyal)། ལོ་རོ་(lo ro)། བྱར་པོ་(byar po) མོན་དཔལ་གོ་(mon dpal gro)། ལྷོ་(lho)། མོན་
 (mon)། བལ་བོའི་(bal po)མཚན་མཁས་ཚུར་བཅད་ཀྱི་མཁར་བཅན་པོ་རྣམས་བསྐྱེལ། འཁྲིམས་སུ་བརྒྱལ་ནས། རྒྱལ་འཁྲིམས། ཆོས་
 འཁྲིམས་ནམ་ལངས་པ་ལ་ཉི་མ་ཤར་བ་ལྷ་བྱ། བོད་སྐད་རིགས་གཅིག་པའི་ཁུལ་འདིར་བྱུང་འདུག་པ། སྐྱུན་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ཁམས་
 ཅམ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བའི་དོན་དེ་ཡིན། དོར་ཏ་ནག་པོས། བོད་ཕྱོགས་ལ་ཡོང་བའི་དུས་དེ། རིང་གིར་རྒྱལ་བོའི་སྐལ། ཨོ་གོ་ཏའི་
 དུས་ཡིན་ཚོད་འདུག་”²ཅེས་བྲིས་འདུག འདི་གཉིས་བསྐར་ན་འདྲ་ས་ཡོད་ལ་མི་འདྲ་ས་འདྲ་ཡོད་དེ། 《ཆོས་འབྲུང་མཁས་པའི་

1 “འབྲི་གྲུང་གྲེན་ལོག་”གི་སྐོར། ཀྱང་ཡུན་གྱི་ 《ཡོན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བོད་རྫོང་གི་“འབྲི་གྲུང་གྲེན་ལོག་”དང་འབྲེལ་ཡོད་གནད་དོན་གྱི་དབྱེད་མཚན་》 ལས་གསལ།
 《གྲུང་གོའི་བོད་རིག་པ།》 ༡༠༠༠ལོའི་འདོན་ཐེངས་ ༩༧།
 2 ཏཱ་ལི་ཏཱ་བྱ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་ 《རྒྱང་གི་པོ་ཏི་བསེ་བྱ་རྒྱས་པ།》(བོད་ཡིག) བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དབུ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོ། ཤོག་ངོས་ ༡༠༧༧། བཅན་ལྷ་དག་དབང་ཉེ་
 མན་གྱི་ཡིས་བསྐྱར། འཁྲིམས་ཆེན་དབྱིན་གྱིས་ལུ་དག་བྱས་པའི་ 《རྒྱང་གི་པོ་ཏི་བསེ་བྱ་རྒྱས་པ།》 བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དབུ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༩༩ལོ། ཤོག་ངོས་ ༡༤ནས་ ༡༥བར།

མོ་༡༡༢ལོ་ནས་༡༢༥༥ལོའི་བར་)བོད་དུ་བྱོན། ཁོང་གིས་ལྷ་བྱང་ཤར་(bla brang shar)ཤར་བ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་
(shar pa sher vbyung)ལ་གསན་ནས། རང་གིས་བཞི་ཐོག་ལྷ་བྱང་(bzhi thog bla brang)བཏབ། ལ་ཆེ་པའི་
ཆེན་ལ་སོགས་ཀྱི་གར་དང་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་མང་དུ་བསྟེན་ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་ལ་ཆེ་པའི་ཆེན་གྱི་ཐུགས་སྒྲུབ་པ་རྒྱུ་དུ་ན་གཤིལ་
བྱ་བ་ཡུན་རིང་གི་བར་ལ་འབྲལ་མེད་དུ་བསྟེན། རིག་པའི་གནས་ལྡེ་ལ་ཕྱལ་དུ་བྱིན། ཞེས་བཀོད་འདུག། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་
ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 དུ། ས་སྐྱ་པ་རྒྱུ་ཉམ་སྐྱ་དང་ཚད་མ། བཟོ་དང་གསོ་བ། རང་དོན་སོགས་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྗེའི་གཞུང་རྣམས་
དང་། ཉིད་ཀྱིས་མཛོད་པའི་བརྩམས་ཚུལ་དང་མཛོད་འཕྲིན་སོགས་བཀོད་འདུག་ལ། ལྷག་པར་དུ་ཚད་མ་རིག་པ་ལ་མཁས་ཚུལ་
《ཚད་མའི་མདོ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ་》 དང་ 《རབ་ཏུ་བྱེད་པ་ཚད་མ་ལྡེ་བདུན་》 སོགས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལེགས་པར་མཐུན། གསོ་
བ་རིག་པ་མཐུན་པའི་ཚུལ་ནི། ལྷ་སྐྱོས་པའི་སྐྱེད་དབྱེད་དེ་དག་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་མཐུན་པས་ཉིན་རེ་སྐྱུང་བ་དང་དུས་སྐུ་
སྐྱུང་བ་སོགས་པའི་ཚོགས་དང་། རྣམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དང་། རོ་མཚོང་བ་དང་། དྲིས་པ་དང་། རིག་པས་བརྟག་པར་བྱ་བའི་ཐབས་
དང་། དེ་གསོ་བ་ཞི་བྱེད་དང་། སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་སྐབ། དབྱེད་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་སྦྱངས་པ་མཐར་བུམ་མཛོད་དེ་འབྱུང་བ་འཕྲུགས་པའི་
མཚན་ཉིད་ཅན་གྱི་ནད་ཞིབ་བར་བྱེད་པ་ལྟ་བུའོ།² འདི་ལས་ཁོང་གིས་རྗེས་སྐྱོགས་ཀྱི་ལང་རྩ་རྩ་ནད་པ་དག་ལ་སྐྱེན་བཅོས་བྱེད་
པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་གོ་དན་ལ་ཤ་ལའི་ནད་སོགས་སྐྱེན་བཅོས་དང་རིམ་གྱོ་མཛོད་པས་ཕན་སྐྱེད་བྱུང་བ་ལས་དད་པ་སྐྱེག་
ཏུ་སྐྱེས་ཤིང་ཡིད་ཆེས་ཐོབ་པར་སྐྱོད་གཞི་བརྟན་པོ་བཏོང་། རང་དོན་རིག་པ་ཡང་ཉིད་ཀྱི་གསུང་ལས། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
གསུང་རབ་སྐྱོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་གྱིས་བཟུས་པ་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་། གསང་ལྷགས་ཡིན་པ་ལས་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་སྐྱོད་
ལ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མངོན་པའི་སྐྱོད་དང་། ལྷག་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་
འདུལ་བའི་སྐྱོད་དང་། ལྷག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་མདོ་སྐྱེད་སྐྱོད་དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་བྱིན་
པ་ལ་སོགས་པ་ཟབ་པ་དང་། སྦྱོང་བོ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་རྒྱ་ཆེ་བའི་གཞུང་ལྷགས་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། རྗེ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་བྱ་བ་
དང་། སྦྱོང་བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་དང་། རྣལ་འབྱོར་སྐྱེད་པའི་རྒྱུད་སྐྱེད་རྣམས་ཅུ་བ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་འབྲེལ་བ་དང་བཅས་
པ་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་པ་ཐོབ་པའི་རྣམ་འབྱོར་གྱི་དབང་ལྷག་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་གདམས་ངག་
པལ་ཆེ་བ་དང་། བོད་བསྐྱེས་པོ་རྣམས་ལ་གྲགས་པའི་བཀའ་གདམས་དང་། ཞི་བྱེད་དང་། རྗེས་ཆེན་དང་། ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་

1 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་ ༢༠༡༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་ ༣༢༢ནས་ ༣༢༣བར།
2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་ ༤༣༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་ ༧༠ནས་ ༧༡བར།

སོགས་པ་ནས་གཙོ་བོ་དུ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་གདམས་ངག་ཐམས་ཅད་ཐོས་ཤིང་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པའོ།།

བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སློང་རིག་པའི་གནས་ལྷན་མཁུན་པའི་པར་རྒྱུ་ཐོག་མ་ཡིན་པས། ཁོང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་དཔྱད་ལུས་དུ་བྱུང་བ་དེས།
ཚོས་ལྷགས་མིང་གིས་བཟུང་མོད། དོན་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་ཡིན་པའི་འགན་སྲུང་མོ་དེ་འབྲུབ་ཐུབ་པའི་གདེང་ཚོད་དང་ཡིད་ཆེས་
ཡོད་པར་བྱས་ཡོད། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 དུ། ས་པའི་གྲིས་དུས་གསུམ་གྱི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ངོ་བོ་དཔྱིས་ཕྱིན། ལྷག་མ་མ་ལུས། ཐེ་ཚོམ་མི་ཟ་བར་རྟོགས་པའི་ནང་གི་ཤེས་བྱ་ཀུན་རིག་ཅེས་སྐྱེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྐྱེས་པ་ནི། རྣམ་དཔྱད་སློ་བློས་མཚུངས་མེད་ང་”²ཞེས་པ་དང་། ཁོང་གིས་འགྲེལ་བཤད་དུ།
“མཚུངས་པ་མེད་པ་དེའང་རང་གི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སློ་ནས་ཚོམ་པ་དང་། ཚོད་པ་དང་། འཆད་པ་ལ་དེ་དག་གི་
སློབས་པ་ཉམས་སུ་ལོན་པ་དང་། ལུས་དང་། དུས་དང་། གང་ཟག་གི་ས་མཚམས་བཟུང་ནས་སྐྱེས་ཀྱིས་”ཞེས་དང་། ཁོང་གིས་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་ཐར་གྱི་མགོ་བཙུག་དུའང་བཞུགས་པ་བཙུག་པ་ནི། “ཤེས་བྱའི་མཁའ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་རྒྱ་ཞིང་། ཕས་སྐོལ་ཉི་ལྗེའི་གཟི་
བརྒྱན་བཟུང་བྱས་ཀྱང་། ཉག་ཏུ་སྐྱེ་བོ་ཀུན་གྱིས་མ་མཐོང་བས། ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་ནམ་མཁའི་སྐྱ་ཅན་འདྲ།”³ ཞེས་བཀོད་
འདུག།

ས་པའི་ཀྱི་འདི་ལྷ་བྱའི་གདེང་ཚོད་ལ་ལུངས་སྐྱེལ་དག་འབྱུང་གི་རྒྱུ་དུ། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》
ཀྱི་ཚོམ་པ་པོས་དབེར་བྱངས་ཏེ། “སློན་གྱི་མཁའ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དགོས་པ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་སོ་ཞེས་སློན་གྱི་
མཁའ་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པ་དང་། སློ་བློས་བརྟན་པ་དང་། ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་སྐྱེས་པ་དང་། ཤི་ཀ་ར་ནུ་
དང་། སྐྱ་བའི་སེང་གེ་ལ་སོགས་པ་མཁའ་པ་ཆེན་པོ་ཕྱོག་ཟིན་པ་དེ་དག་ལ་ང་རྒྱལ་མི་མངའ་བར་ཟིན་ཡང་། རང་རང་གི་རྣམ་
པར་ཐར་པ་བཤད་པའི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་མཛོད་དོ།” དུའང་རང་གི་ཡོན་ཏན་བཞུགས་པའི་མཁའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་“འདི་
ལྷ་བྱའི་རང་གི་ཡོན་ཏན་བཞུགས་པའི་ཚོགས་སུ་བཅད་པ་བཙུག་པ་ནི་མཁའ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཐར་པ་ཡིན་པས་མཛོམ་
ཀྱི་གཞན་དུ་ནི་རང་གི་རིགས་དང་། ཡོངས་སློབ་དང་། འཁོར་དང་། དམག་དཔུང་དང་། དབང་ལྷག་ལ་སོགས་པ་འཛིག་རྟེན་པའི་
ཕུན་ཚོགས་རྣམས་ཀྱི་སློ་ནས་ང་རྒྱལ་སྐྱེ་བ་ནི་མཁའ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྲེལ་ཞིང་རང་ངོ་ཚ་བའི་གནས་ཡིན་པས་སློན་བྱུང་བའི་དམ་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 ལྷ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༣༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༡༣༥། (༡༩༧༥)
2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 ལྷ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༣༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༡༣༥། (༡༩༧༥)
3 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 ལྷ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༣༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༡༣༥། (༡༩༧༥)

པ་དེ་དག་གིས་བསྐྱབས་པའང་མེད་པས་དེ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག།” ཅེས་གསལ་བཤད་བྱས་འདུག།

ས་པའི་གྱི་འདྲི་འདྲའི་གདེང་ཚིང་ནི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་གཤེས་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ། སྐབས་དེར་བོད་བརྒྱུད་ནང་
བསྐྱབས་གྱི་མེར་ཉིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་མཛེད་འཕྲིན་གཞན་ལས་སྟག་པ་བྱུང་བ་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རེད། ཁྱོད་ཕྱ་བཀའ་
བརྒྱུད་ལོ་སྟོན་གྱི་འདྲི་བྱེད་ཀྱི་འདྲི་བྱེད་སྐབས་འཕྲིན་ཡིག་གཅིག་སྤྲོད་པར། ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་ཚུམ་ཡིག་མི་འདྲ་བའི་ཁོང་དུ་འཕྲིན་
ཡིག་འདི་དྲངས་ཡོད་ལ།འཕྲིན་འདི་དང་ཐོག་ལེགས་སྐྱར་གྱི་བྲིས་ཡོད་མོད། ཁོང་གི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་ཁོང་དུ་བོད་ཡིག་ལ་
བསྐྱར་ཡོད་པ་དང་དེའི་ཁོང་གྱི་ཚན་པ་གཅིག་ཏུ་ཅང་ངོ་མཚར་བར་ཡོད་དེ། དེས་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གི་རྣམ་པ་ཉེ་ལོ་ལྷག་ཤིང་
རྟོགས་འབྱུང་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། ཁོས་གསུངས་པར། “ཤེས་རབ་ཚང་མར་འབྱུང་ཙམ་ཡོད་པེས་ཏེ། དཔེར་ན་ཡུལ་མ་སྐྱ་ལྷ་བྱ། འོན་
ཀྱང་ཡུལ་གྱི་འདྲི་དག་དབང་དུ་བསྐྱབས་ཟེན། ལྷ་རྒྱན་དང་ཀ་སྐྱེད། ཀ་ཏ་མན་རྩའི་རོང་བཅས་ཀྱི་སྦྱོང་ལམ་མི་ལེགས་པས། ཚོས་
སྤེལ་སའི་ཞིང་ཁམས་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། ལྷ་བས་ཆེ་བའི་མི་སྣ་ཡོད་པས་འདི་ལྷ་བུའི་ས་ཆར་སྐྱོབ་བྱེད་ཤིང་།”
དེའི་དུས་སུ། མིང་ལ་ཚོས་ཇེ་བ་སེང་དཀར་པོ་ཞེས་པའི་ཚང་མ་མཁས་པ་ཞིག་གིས་ཚོས་གྲགས་དང་འབྲེལ་བའི་མཚན་འབྲེལ་
བརྒྱུས་ཏེ། ཁོས་ལྷ་བ་ཞིག་བཏོན་པར། ཚོས་གྲགས་བྲིས་ཇེས་སུ་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱས་མཁན་གྱི་རྒྱ་གར་བ་གཅིག་ཀྱང་མེད།
འདི་དག་ལས་བོད་ཀྱི་མཁས་པའི་གདེང་ཚིང་རིམ་བཞིན་ཇེ་དྲག་དུ་འགྲོ་བཞིན་པ་མཚོན་ཞིང་། བོད་ཀྱི་མཁས་མཚོག་དག་ལ་
མཚོན་ན། རྒྱ་གར་འཛམ་གླིང་གི་སྐབས་པའི་བསྐྱབས་པའི་ལྷ་བ་མ་ཡིན་པར། བོད་འཛམ་གླིང་སྐབས་པའི་བསྐྱབས་པའི་ལྷ་བར་འགྱུར་
འགོ་ཚུགས་པས། འདི་ནི་འགྱུར་ཚུགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།² ལས་འགན་ལྷུང་དུ་བཞེས་པའི་ས་པའི་མཚོན་ན་འདི་ནི་གལ་ཆེ་བའི་
ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཅི་ལ་མིན།

༢. འོས་འགན་ཏེ་པའི་ཆེན་པོ་ལྷུང་གི་ཡི་མངགས་བཅོམ་ལུང་བསྐྱབས་དང་ཇེ་བཅུན་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སྐྱེ

གཤེགས་ཁའི་ཞལ་ཆེམས། རང་གི་ཕྱག་དུ་བབས་ཤིང་གཞོམ་དུ་མེད་པའི་འོས་འགན་དེ་འགྲུབ་དུ་འཇུག་པ་ལ། གདེང་ཚིང་དང་
རྣམ་དཔྱད། ཡོན་ཏན་ཡོད་པ་ཚོས་གྱིས་མི་རུས་པས། ས་པའི་གྱིས་ཐོག་མར་ངེས་པར་དུ་ས་སྐྱེ་པའི་ནང་ལུལ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་འཐོབ་
པར་བྱ་བ་དང་ཐུན་མོང་གི་ངོས་ཟིན་ཆགས་སུ་འཇུག་དགོས། བོད་ཡིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚང་དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། ཆེས་གཙོ་བོ་
ཕྱོགས་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟེ། གཅིག་ནི་ལྷ་བོ་ཡིན་ལ་སྐོབ་དཔོན་ཡང་ཡིན་པའི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་སྐྱེ་གཤེགས་ཁའི་ཞལ་ཆེམས་ཡིན་

1 《ས་སྐྱེའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛེད།》 རྒྱ་འགྱུར་མ་ཤོག་ངོས་(༡༦ནས་༡༧)། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་(༡༥ནས་༡༦)བར།
2 རྒྱ་ཏེ་ཁང་(Leonard var Kuijp)“ལ་ཆེ་པའི་ཆེན་པོ་ལྷུང་དང་དེས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བསྐྱབས་པ་ཐེབས་ཀྱི་རྒྱུ་ལོ་སྟོན་ཆེན་ཀྱི་ཀྱང་གོའི་བོད་
རིག་པའི་ཞིབ་འཇུག་སུའི་“ཚོ་མི་སྐང་མའི་བོད་རིག་པའི་རིག་གཞུང་འཆད་ཁྲིད་རབ་དང་རིམ་པའི་ཁྲིད་ཐེངས་གསུམ་པ།” ༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༡༢པའི་ཚེས་ ༢༤ཉིན།

ལ། གཅིག་ཤོས་ནི་སློབ་དཔོན་དམ་པ་པཎ་ཆེན་ཤུག་ཤེ་ཡི་མངགས་བཅོལ་དེ་ཡིན། དེ་དག་ཚང་མ་ཡང་ལུབ་པའི་བསྟན་པ་སྤེལ་བའི་ཐད་ནས་གསུངས་ཡོད་པའོ།།

《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 ཏུ། “བོད་ཀྱི་ཡུལ་འདྲིའི་བདག་ཉེད་ཆེན་པོས་ལུབ་པའི་བསྟན་པ་ལ་མཛོད་པ་རྒྱ་ཆེ་བ་ལྟུང་བའི་སྐབས་སུ་རྟོར་ཞེས་བྱ་བའི་སྐྱེ་བོ་གདུག་པ་ཅན་སྤང་དོར་གྱི་གནས་ལ་དུད་འགོ་བས་ཚོངས་ཤིང་། སྤོང་རྩེ་ནི་ལས་ཀྱི་གཤིན་རྩེ་བས་ཀྱང་རྒྱུ་ལྷན་གྱི་ཅུམ་ཞི་གཞོན་སྐྱེན་བས་ཀྱང་ཆེ། ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་དཔུང་ཚོགས་ལྟར་གྲངས་མང་ཞིང་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་གིས་ཐོག་མར་རྒྱའི་ཡུལ་དང་། དེ་ནས་མི་ཉག་གི་ཡུལ་ལ་སོགས་པ་བྱང་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱུད་མཐའ་དག་བདག་གིར་བཟུང་ནས། སྤོང་བ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་རྣམ་དབྱེ་མེད་པར་ཐམས་ཅད་དམག་ཁྲུལ་ལས་གསུམ་གྱི་ལྷུང་བཅུག་ནས་བསྟན་པའི་མིང་ཅོམ་ཡང་མེད་པར་བྱས་ཏེ་རང་གཞན་ཐམས་ཅད་འཕྲང་བར་འགྱུར་བར་གཞིགས་ཏེ་དེ་དག་ལ་བཟོད་སྐྱེས་མེད་པའི་སྤོང་རྩེས་རྟོར་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཚོས་ཀྱི་ལམ་ལ་དྲངས་ཏེ་འདུལ་བའི་སློན་ལམ་བཏབ་པ་དུས་ལ་བབས་པར་གཞིགས་ཤིང་།”ཞེད་གྱི་མཁན་པོ་པཎ་ཆེན་ཤུག་ཤེ་སི་རྒྱལ་ལའི་སྤོང་དུ་བྱོན་པ་ན། དེ་ལ་ལྷ་གནམ་ཐེང་དཀར་པོས་རྟོར་གྱི་ཡུལ་དུ་འབྱོན་པར་ལྷས་པ་ན་སློལ་མ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་པས་“ཁྱོད་ཀྱིས་བྱིན་ཀྱང་པན་པ་མེད། ཁྱོད་ཀྱི་སློབ་མ་ཞིག་བོད་ན་ཡོད་དེས་བྱིན་ན་པན་པར་འགྱུར་བས་”ལྷ་ཆོན་ཅིག་གསུངས་ཏེ་པཎ་ཆེན་གྱིས་དེ་ལྟར་ལྷ་བསྟན་ཅིང་། ཡང་སྤྲོ་མ་རྩེ་བཅུན་ཆེན་པོ་གཤེགས་ཁར་“ཁྱོད་ཀྱི་ཆོ་མཚན་ཏུ་རྟོར་གྱི་འབོད་མི་ཡོད། བྱིན་ན་བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་པན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པས་ཅི་ནས་སོངས་ཤིག་ཅེས་ལྷ་བསྟན་པས་”ཞེས་བཀོད་འདུག་ཅིང་། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 ཏུ་ས་པཎ་གྱིས་སྤོང་བའི་བཀའ་སློབ་ལ་བཅངས་པའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་བས་ཀྱང་ཞིབ་མོ་བྲིས་འདུག་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་མངའ་བདག་ཆེན་པོར་འགྱུར། དགུང་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ། ཤིང་ཕོ་འབྲུང་(སྤྱི་ལོ་༡༨༤༤)ལོ་ལ། རྟོར་གྱི་རྒྱལ་པོ་ཨོ་ཆེན་གོ་རྟོན་གྱིས། གདན་འདྲེན་ལ་གསེར་ཡིག་པ། རྟོར་ཐ་ཆེ་བ་བྱ་བ་མངགས་བྱུང་དུས། ལྷ་མས་དགོངས་པ་བཏབ་ཏེ། “ཉེན་འབྲེལ་བཏགས་པས། དང་པོ་སྤོང་བོ་རྩེ་བཅུན་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། ཁྱོད་ལ་དུས་ནམ་ཞིག་བྱང་ཕྱོགས་ནས། གདན་འདྲེན་འདི་ལྷ་བྱ་ཡོད། དེའི་དུས་སུ། ཐེ་མ་ཚོམ་པར་སོང་ཅིག་བསྟན་པ་དང་། འགོ་བའི་དོན་ལ་པན་ཆེ་བར་ཡོད་དོ།། གསུང་བའི་ལྷ་བསྟན་གནང་བ་”ལྟགས་ཀྱིས་བྲིན་པའོ་ཞེས་བཀོད་ཡོད་པས། བྱང་གི་ལང་རྒྱུར་བསྐྱོད་པ་ནི་སློན་བྱོན་སློབ་དཔོན་དམ་པའི་མངག་བཅོལ་ཡིན་ནོ།།

༡. བོད་རྫོངས་ཀྱི་འགོ་བ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གཞོན་པ་ལས་སློབ་པའི་འགན་འཁུན་ལྷུང་སེམས། ལྷུང་མཐའ་གཞན་པའི་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 རྒྱ་འགྱུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༠༧། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༡༧༥།
2 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 རྒྱ་འགྱུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༠༧༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༤༢༤༥།

དོགས་འདྲི་ནི་དེ་བས་ཀྱང་གཡོལ་ཐབས་མེད་ལ། ཟུབ་པའི་བརྟན་པ་ཕྱོགས་སུ་སྒྲེལ་བའི་ཚིག་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་པན་མི་ཐོགས་པས།
ས་པའི་གྱིས་སྐབ་མཐའ་གཞན་པའི་མཁས་དབང་དག་གིས་བྲི་བ་བརྟོན་པ་ལན་འདེབས་སྐབས། བྱང་ཕྱོགས་སུ་བརྒྱུད་པ་དང་
ལེན་མཛད་པའི་ཚུ་གྱིན་ཐད་ཀར་དུ་གསལ་བཤད་བྱས་འདུག།

《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 དུ། བཀའ་གདམས་པ་ནམ་མཁའ་འབྲུམ་གྱིས་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་(ས་པའི་)ལ་
“ལྷོད་ལ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཅི་མངའ་བ་ཅིག་མི་འཆབ་པར་སྤྱིང་གཏམ་གྱི་ཚུལ་དུ་གསུང་བ་ལྟ། གཞན་ཡང་རྟོར་
འདི་ལ་ལྷུང་གི་བྱོན་པས་པན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཨོ་བདོག་ཅེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། “བདག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་མོས་གྲུས་བྱིན་
ཅི་མ་ལོག་པར་ཡོད། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་ལ་གོ་བ་ཅུང་ཟད་ཙམ་མཆོས། མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པ་ཙམ་ནི་ཆེད་པོ་མི་
བདོག་ རྟོར་འདི་དེད་ལ་ཅི་ནས་ཀྱང་མཚོད་གནས་ལ་ཤོག མི་འོང་ན་དམག་འོང་ཟེར་ནས་དམག་བྱུང་ན་བོད་ལ་གོད་ཀྱིས་
དོགས་ནས་འགོ་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་པན་དུ་རེ་ནས་འགོ་བ་མ་གཏོགས་པ་པན་དེས་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་མཆོས། ལར་སེམས་ཅན་
ལ་པན་ན་རང་གི་སྲོག་གཏོང་བ་ལ་མི་ཤོད་རྒྱ་མི་བདོག་ཙམ་ཤེས་པ་གདའ་། ཞེས་གསུངས་པ་དེས། ཁོང་བྱང་ངོས་ལང་རྒྱུར་བརྒྱུད་
པའི་ཆེས་ཚུ་བ་བརྟན་ཡོད་དོ།

དོན་དངོས་སུ། གོ་དན་གྱིས་འབྲུག་ལོ་ལྷ་བརྒྱུད་པའི་གནམ་གང་ལ་ལྷ་ཡིག་བྲིས་ཤིང་། རྟོར་གྱི་སྐྱུན་འདྲེན་པོ་ཉས་ལུལ་བའི་
གདན་འདྲེན་ལྷ་ཡིག་ལས། གོ་དན་གྱིས་ས་པའི་ན་སོ་རྣམས་པ་དང་ལམ་གྱི་དཀའ་ཚོགས་ལ་ལག་མི་དགྱི་བར་ལང་རྩ་བུ་གོས་
མོལ་བྱེད་དུ་ཕེབས་དགོས་པ་གསལ་འདེབས་གསལ་བོ་བྱས་འདུག་པ་² དེས་ས་པའི་ཁོང་ནི་སྐྱུ་སྲོག་ལ་ཡང་ཕོངས་པ་མེད་པར།
བོད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ལ་པན་པའི་དོན་དུ་བྱང་ངོས་སུ་ཕེབས་བརྒྱུར་གནང་ཡིན་པ་མཚོང་བྱུང་།

གསུམ་པ། ས་པའི་དང་གོ་དན་བར་གྱི་འབྲེལ་འདྲིས་དམ་ཟབ་དང་ལང་རྩའི་གོས་མོལ།

ལང་རྩའི་གོས་མོལ་ནི་དོན་དག་གལ་ཆེན་ཞིག་སྤྲོ་གནས་ཚུལ་གསལ་བོ་ས་པའི་གྱིས་བོད་དབུས་གཙང་མངའ་རིས་དང་
བཅས་པའི་སྐྱ་དཔོན་ཡོན་མཚོད་སེར་སྐྱ་ཚང་མར་སྤྱིངས་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་བཀའ་ཤོག་ལས་མངོན་ཡོད། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་
ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 དང་ 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 སོགས་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དབེ་དེབ་ལྷོད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཐར་ཐོར་ལས་ང་
ཚོར་ཆ་འཕྲིན་གལ་ཆེན་མང་པོ་ཞིག་འདོན་སྤྲོད་བྱས་འདུག།

ལང་རྩའི་གོས་མོལ་གྱི་དུས་ཚོད། 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 ཟུ། ས་པའི་ལྷ་དཔོན་གསུམ་ལམ་ལ་ལོ་གསུམ་འགོར། བྱང་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༥༧། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༥༧༧།
2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༥༠༣༧-༥༠༣༨། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༡༥༣༧-༡༡༥༣༨།

ངོས་སུ་རྟ་(སྤྱི་ལོ་༡༩༥༤)ལོའི་ལྷགས་ལ་ཕེབས།རྒྱལ་པོས་(གོ་དན།) གོ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་མར་སྟོན་པའི་མཇལ་འཕྲད་འཁོར་བ་དང་།
མེ་མོ་ལྷག་(སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧)ལོ་ལ། ཡོན་མཚོད་མཇལ། གནམ་མཚོད་པའི་ཀན་པ་ཐོབ། ས་སྐྱ་པརྟེན་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་མར་བསྟེན་པས།
རྟོར་ལུལ་དུ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རྒྱས་པར་མཛད། འདི་ནི་རྟོར་ས་སྐྱ་འབྲེལ་བའི་སྟོན་མ་ཡིན་ནོ།། ཞེས་བཀོད་འདུག

《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 དུ། “ས་སྐྱ་པརྟེན་དགུང་ལོ་དུག་ཅུ་ཅ་ལྔ་བཞེས་པའི་དུས་སུ་མེ་མོ་རྟའི་
ལོ་སྐོ་བ་བརྒྱད་པ་ལ་བྱང་ཕྱོགས་ལིང་རྒྱར་གདན་ཕེབས་ཏེ། དེའི་དུས་སུ་རྒྱལ་པོ་གོ་དན། གོ་ལྷག་གན་རྒྱལ་མར་སྟོན་པ་ལ་རྟོར་
ལུལ་དུ་བཞུད་ནས་རྒྱར་བྱོན་པ་དང་ལྷག་ལོ་(སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧)སྐོ་བ་དང་པོ་ལ་མཇལ། རྒྱལ་པོ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་ཚོས་དང་
འཇིག་རྟེན་ལྷགས་ཀྱི་གསུང་སྐོང་མང་པོ་མཛད་པར་གདའ།”² ཞེས་བཀོད་འདུག་པས་འདི་ལས་ང་ཚོས་ལང་རྒྱའི་གྲོས་མོལ་གྱི་
དུས་ཚོད་དངོས་ནི་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ལོའི་བོད་སྐོ་དང་པོ་ཡིན་པ་ཤེས་ཐུབ།

ལང་རྒྱར་ཚོས་སྐེལ་བས་དང་གུས་ཆ་ན་པོ་ཐོབ། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》དུ། ས་པར་ལང་རྒྱར་ཕེབས་
པའི་གོང་དུ་རྒྱལ་པོའི་(གོ་དན།) དུང་དུ་བོད་ཀྱི་བརྗེ་འགའ་འདུག་པ་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱང་པར་གང་ཡང་
བསྐྱེད་པར་མ་རྟུས་སོ། སྟོན་ལམ་འདེབས་པ་ལ་དབང་བར་ཁས་ལེན་པ་ལ་འཚོགས་པའི་དུས་སུ་ཨེ་ཀ་འུན་དང་། རྟོར་གྱི་ལྷ་བ་
གྲལ་མགོར་འཇོག་པ་ཡོད་པ་འདུག་དེ་ནས་རྒྱལ་པོ་དང་སྐོ་མ་ཚོས་རྗེ་པ་ཚོས་ཀྱི་གསུང་སྐོང་མང་པོ་མཛད་པ་ལ། མགོ་བའི་སྐབས་
སུ་ལུ་གུར་གྱི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་མང་པོས་ཀྱང་མཚམས་སྦྱར་བྱས་ནས་ཚོས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་གོར་
བརྟུག་པས། རྒྱལ་པོ་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཉེས་པར་གྱུར་ནས་དེ་རིང་ཕྱིན་ཨེ་ཀ་འུན་དང་ལྷ་བ་ཚོ་བརྗེའི་གྲལ་མགོར་མ་སྦྱོད། ཐམས་ཅད་
ཀྱི་གྲལ་མགོར་སྐོ་མ་ཚོས་རྗེ་པ་བཞུགས་ལ་སྟོན་ལམ་འདེབས་པའི་དུས་སུ་སྟོན་ལ་བརྗེས་སྟོན་ལམ་ཐོབ་གསུངས་པའི་ལུང་བྱང་
ནས་རྟོར་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དབུ་འཕང་བསྟོད་དོ།³ ཞེས་བཀོད་འདུག་ལ། ས་པར་གྱིས་ཉིད་ཟབ་ཅིང་ཡངས་
པའི་ཡོན་ཏན་ལ་བརྟེན་ནས། གོ་དན་གྱི་ས་ཕྱོགས་དེར་ཚོས་ཀྱི་སྟན་པ་དང་དགོ་བ་ཐོན་པར་བྱས་སོ།།

ལང་རྒྱའི་མེ་མོ་ལ་གོ་དན་གྱི་བདག་དབང་དང་ལེན་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་དང་གོ་དན་གྱི་ནད་བཅོས་པ། 《ས་སྐྱའི་གདུང་
རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 ཀྱི་ཁྲོད་དུ། ས་པར་གྱིས་གོ་དན་གྱི་ནད་བཅོས་པའི་མཛད་རྗེས་ལྷ་སྐྱང་ལྷ་བྱ་ཞིག་ཞིབ་མོར་བྲིས་
འདུག རྒྱས་འབྲི་དེའི་ཁྲོད་ནས་ང་ཚོར་ཆ་འཕྲིན་འགའ་ཐོབ་པ་སྟེ། གཅིག་ཏུ་རྟོར་དམག་གིས་མི་ཉག་ལ་དབུང་འཇུག་བྱས་རྗེས་

1 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཚེན་མོ།》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༢༠༡བ། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༣༩༥བ།
2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༥བ། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༩༥བ།
3 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༤༥ནས་༤༦བ། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༩༥ནས་༡༩༦བ།

ལྷ། ལང་ལྷའི་ས་ཆ་པལ་ཆེར་ནད་ཡམས་མཆེད་མྱོང་ལ། ལོ་དེ་ལ་ཕོག་པའི་ནད་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཤས་ཆེ། དེར་བརྟེན་
 ལྷ་ལ་གཞན་དག་གི་ནད་བཅོས་ལྷབ་ཟེར་ན་གོ་དན་གྱི་ནད་ཀྱང་བཅོས་ལྷབ་པའི་བཤད་ཚུལ་དེ་དག་ཚོར་ཡོད་པ་རེད། གཉིས་
 ལྷ་གོ་དན་གྱིས་བདག་གིར་བཟུང་བའི་ལང་ལྷ་དང་ཐ་ན་མ་ལུ་ས་ལུལ་དེང་ཚོག་མི་ཉག་གི་པ་ས་ཡིན་པས། རྟོར་དམག་གི་དྲག་
 པོའི་རྟོབས་ལྷགས་ཀྱིས་བདག་གིར་བཟུང་ཞིང་དམར་གསོད་གཏོང་བ་སོགས་ལས་ས་གནས་དེར་ལྷ་བཞེན་ལྷགས་རྒྱུན་ཡོད་ལ།
 འབངས་མི་སེར་གྱི་སེམས་ན་ཚད་ངེས་ཅན་གྱི་འཁོན་སེམས་ཀྱང་ཡོད་པས། ས་པའ་ལྷིས་གནད་དོན་དེ་ཐག་གིས་གཙོད་པའི་ཕྱིར་
 དུ། རྟོར་གོ་དན་ནི་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱལ་བ་ཡིན་པའི་སྤོང་ཕྱོགས་བཅོས། “དེའི་ཚོ་གོ་དན་འདྲིའི་ཤྱུ་ལུ་ལ་བསོད་ནམས་
 བསགས་པའི་རྒྱལ་པོ་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས། དེ་ནས་ཚོ་འཕོས་ཏེ་མི་ཉག་གི་རྒྱལ་པོ་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས།.....”འདྲི་ནི་གོ་དན་མི་ཉག་རྒྱལ་པོའི་
 ཡང་སྤོང་ཡིན་པའི་བཤད་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་དེ་ཡིན། མི་ཉག་ཡུལ་གྱི་མི་སེར་རྣམས་ལ་གོ་དན་གྱི་དབང་བསྐྱར་དང་བདག་
 གིར་བཟུང་བར་དང་ལེན་བྱེད་དུ་འཇུག་ཆེད་དུ་ལྷ་འདྲེ་ཡི་མིང་ཚོག་ནས། “རྒྱལ་པོ་འདྲིས་ཤྱུ་ལུ་ལ་བསོད་ནམས་
 བསགས་པ་ཡིན་པས་འདྲིའི་རྟོབས་མི་ལྷབ་ཀྱིས་”¹ ཞེས་སྒྲོག། གསུམ་དུ་ས་པའ་ལྷིས་གོ་དན་གྱི་ནད་བཅོས་ཏེ་གོ་དན་ནད་ཡམས་
 ལས་ཐར་རྗེས། ས་པའ་ལ་དད་གུས་མཛད་ཚུལ་ཆེས་ཆེར་འབེལ་ཏེ། ས་པའ་ལ་ཐེངས་མང་པོར་ཆོས་ཀྱི་ཚོག་སྐྱེལ་བར་བྱས་པ་
 དང་། རབ་བྱུང་བ་དག་གིས་དེ་བས་དད་ཅིང་བཀྱར་བར་བྱས། “དེ་ནས་བཟུང་སྟེ་སྐད་རིགས་མི་གཅིག་པའི་གདུལ་བྱ་ཚོས་ལ་མི་
 དད་པ་རྣམས་ཆོས་ལ་དད་པར་བྱས། དད་པ་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་བརྟུག་”² ཅིང་། སངས་རྒྱུས་བཞུན་པ་ལང་ལྷ་ནས་ཉེན་
 བཞེན་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་མཛད་དོ།

ས་པའ་རྒྱ་ནག་རི་བོ་ཚེ་ལྷར་བྱོན་ནས་ཏའོ་ལྷགས་ཆོས་པར་དབང་བསྐྱར་བ། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་
 མཛད་》 དུ། ཞིབ་ཆ་མེད་ཀྱང་ས་པའ་རྒྱ་ནག་རི་བོ་ཚེ་ལྷར་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་བཀོད་ཡོད་ལ། ད་དུང་རི་བོ་ཚེ་ལྷར་གནས་པའི་མིང་
 ལ་རྟོགས་ལྡན་རྒྱུ་པོ་ཞེས་པའི་ཏའོ་ལྷགས་ཆོས་པར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་དོ་རྗེ་དབང་བསྐྱར་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་རྗེས་པའི་
 ཟབ་མོ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བའི་མན་ངག་བྱིན་ཏེ་ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ངོ་རྒྱོད་བྱེད་པའི་གདམས་པ་ཟབ་མོ་གནང་། ཞེས་
 བཀོད་པ་བེ་ཇིས་(bi ji)རི་བོ་ཚེ་ལྷར་བྱིས་པའོ།³

ས་པའ་དང་གོ་དན་བར་གྱི་འབེལ་མཆེད། ཆོས་རྗེ་ཉིད་དང་རྟོར་རྒྱལ་པོ་གོ་དན་གཉིས་འབེལ་བའི་བཀའ་མཆེད་མང་དུ་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛད་》 ལྷ་འབྱུར་མ་ཤོག་ངོས་ ༤༩ནས་ ༥༢བར། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་ ༡༢༧ནས་ ༡༢༨བར།
 2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛད་》 ལྷ་འབྱུར་མ་ཤོག་ངོས་ ༥༢བ། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་ ༡༢༨བ།
 3 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛད་》 ལྷ་འབྱུར་མ་ཤོག་ངོས་ ༥༢ནས་ ༥༠བར། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་ ༡༢༨ནས་ ༡༢༩བར།

བྱུང་བའི་འཕྲོ་ཤིག་ལ། 《མདོ་མེ་གསེར་མིག་དམ་པའི་ལུང་》 གི། རུས་སྤུལ་ལ་སྤྱི་མི་འབྱུང་བའི་ཚུལ་བསྟན་པས། དེ་སྲུན་དབྱུང་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་པོས། ཚོས་རྗེ་པ་ལ་པགས་པ་འདོམ་སྐོར་ཅམ་ལ་སྤྱི་མི་འདེད་པོ་འཇའ་ཚོན་གྱི་རི་མོ་ཡོད་པ་ཞིག་གཟིགས་ཤུལ་བས། བདག་ཉིད་ཚེན་པོས་གསུང་གིས། “འདི་ནི་རུས་སྤུལ་གྱི་པགས་པ་ག་ལ་ཡིན།འདི་ནི་ཚུལ་གནས་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་རུས་སྤུལ་འདྲ་བའི་གཟུགས་ཅན་གྱི་འབྲོན་པར་གསུང་རབ་ལས་བཤད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ཉིད་གྱི་པགས་པ་ཡིན། དེའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་ཤེས་ཀྱིས་བསྟན་ནས་བཟུ་ཤེས་ཀྱིས་བསྟན་ན་པགས་པ་འདིའི་དོས་ལ་སངས་རྒྱས་སྟོང་དང་བྱུང་ས་མས་ཉེ་བའི་སྤོང་བརྒྱུད་གྱི་སྐྱེ་བརྟན་གསལ་བར་ཡོད་”གསུངས་ནས་དེ་དག་བསྟན་པས། དེར་ལྟགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཀུན་ངོ་མཚར་དུ་གྱུར་ཅིང་། རྒྱལ་པོ་ཅུང་ཟད་སྐྱེངས་ཏེ་ལན་ཞིག་བྱ་དགོས་སྟུགས་ནས་སྟོན་པོ་རྣམས་ལ་བཀའ་བཏོས་ཏེ་སྐྱེ་མ་མཐན་རྣམས་རྗེས་སྤྱོད་ཀྱིས་སྐྱེ་མ་སྤུལ་དུ་བརྟུག་པས། རྗེ་མེད་པའི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ན་གཙུག་ལག་ཁང་སོགས་དགོན་པའི་རྣམ་པ་ངོ་མཚར་ཅན་ཞིག་སྤུལ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས་ཚོས་རྗེ་ཉིད་ལ། “ཁྱོད་ངས་མཚོད་གནས་ལ་བོས་པ་མཐས་པར་འདུག་ཅིང་།ཡོན་ཏན་ལ་མཚན་ཅན་མང་པོ་མཐོང་བས་སྟོན་བར་གྱུར། ད་ནི་གནས་དབེན་པ་ཞིག་ན་དགོན་པ་སྲུན་སྲུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡོད་པས་ཁྱོད་ལ་སྟེར་བས་དེར་འགོ་”གསུངས་ནས། བདག་ཉིད་ཚེན་པོ་དཔོན་སྟོན་རྣམས་དང་། རྒྱལ་པོ་འཁོར་དང་བཅས་པས་ཀྱང་བྱོན། དེའི་ཚེ་ཚོས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱོགས་དེ་གཟིགས་མ་ཐག་ནས་སྐྱེ་མ་སྤུལ་པ་ཡིན་པར་མངོན་པར་མཁྱེན་པས་དགོངས་ཏེ། སྐོ་སྤྱང་འཇིགས་སུ་རུང་བ་མང་པོ་འདུག་པ་དེ་རྣམས་ལ་བཀའ་བཏོས་དང་། གནས་བརྟན་གཞན་རྣམས་ལ་རབ་གནས་གྱི་མེ་ཏོག་འཕོར་བར་མཚན་པས་སྐྱེ་མ་བཤེག་མ་ཐུབ་པར་དུས་ད་ལྟ་ཡང་མངོན་སུམ་དུ་ཡོད་ཅིང་། སྤུལ་པ་མེ་ཞེས་བྱ་བར་མིང་ཡང་གྲགས་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་ངོ་མཚར་བའི་མཚན་པ་དུ་མའི་སྟོན་ནས་རྒྱའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པ་དར་རྒྱས་ཤུལ་དུ་ཕྱིན་པ་མཛད།

ཚོས་རྗེ་ས་པའི་ཉིད་བོད་དུ་འབྲོན་པ་བས་བྱུང་ངོས་(byang ngos)སུ་བཞུགས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་ཕན་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས་གནས་དེ་ཉིད་དུ་བྱུགས་པས། བོད་ཀྱི་སྤྱོད་རྣམས་ལ་གནད་སྦྱིན་དང་འབྲུལ་བ་མང་པོ་བསྐྱར་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེས་སུ་བྱུང་ཚུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ཐུབ་པའི་དགོངས་པ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱར་ནས་“ཚོགས་ཚོས་འདི་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ཡིན།”² འདི་སྟོན་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ལུང་ཐོབ་པ་ཡིན་པས་ཡི་གེ་འདི་ལ་སྟོས་ལ་ཤོད། འདི་བཞིན་དུ་ཉམས་སུ་འོང་གསུངས་པའི་གསུང་འཕྲིན་དང་བཅས་སུ་སྟོན་རྣམས་ལ་བཀའ་ཤོག་གནད་ཤིང་སྐྱེ་བའི་ཉམས་དབུས་གཙང་ཁའའ་རིས་དང་བཅས་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཞེན་ཡོན་མཚོད་རྣམས་ལ་སྤྱིངས་པའི་གསུང་འཕྲིན་ཁོད་དུ། སྟོན་གཅིག་སེམས་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད།》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་(༧༧)། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་(༡༤༤)ནས་(༡༤༥)བར།
 2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད།》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་(༧༧)། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་(༡༤༥)།

གཅིག་གིས་ཉོར་ལ་ངོ་བཏུ་བྱ་དགོས་ཚུལ་ཡང་དུ་བསྐྱར་དུ་བཏོན་ཡོད་པ་ལས། ད་དུང་གོ་དན་གྱིས་བོད་ཁམས་སུ་ཐིམ་སུ་ལྷགས་
 དང་བྱེད་ཐབས་ལག་ལ་ན་དུ་བསྐྱར་བྱ་ཡིན་ཚུལ་མཐོང་ཐུབ་ལ། འདི་ལང་ལུའི་གྲོས་མོལ་གྱི་ནང་དོན་ཆེས་གལ་ཆེན་དེ་རེད་ཟེར་
 ཀྱང་ཆོག དེར་ནང་དོན་འདི་དག་འདུ་སྟེ། ༡. ལྷ་ལག་དང་དམག་ཁལ་བསྐྱལ་བ། ༢. ཅི་ཟེར་གྱི་དག་ལ་ཉན་ན་ཁྱེད་རྣམས་གྱི་ཡུལ།
 ས་ཕྱོགས་གྱི་མི་སྡེ། སོ་སོའི་དཔོན་གང་ཡོད་པ་དེ་དཔོན་དུ་བསྐོས། ས་སྐྱ་པའི་གསེར་ཡིག་པ་དང་དུལ་ཡིག་པ་བོས་ལ། རེད་གྱི་ད་
 ར་ཁ་ཆེ་འདི་བསྐོས་ན་འཐད་པ་ཡིན། ༣. ས་སྐྱ་པས་པར་འགོ་ཚུར་འགྲོའི་བང་ཆེན་པ་གོ་ཚོད་པ་ཚུད། དེ་ནས་དཔོན་གྱི་མིང་། མི་
 སྡེའི་གྲངས། འདབ་ནོར་གྱི་ཚད་ཡི་གེ་ལེགས་པོ་གསུམ་གྱིས་ལ།གཅིག་རེད་ལ་བསྐྱར། གཅིག་ས་སྐྱར་ཞོག གཅིག་རང་གི་དཔོན་
 གྱིས་བཟུང་། ༤. རྩ་བཏུས་པ་འདི་ཡིན། མ་བཏུས་པ་འདི་ཡིན་ཟེར་བའི་ས་རིས་ལེགས་པོ་གྱིས། ཤན་མ་བྱེད་ན་ངོ་མ་བཏུས་པའི་
 ཞོར་ལ་བཏུས་པ་ཚོ་ཡང་བསྐྱོད་དོགས་ཡོད། ༥. ས་སྐྱ་པའི་གསེར་ཡིག་པས་ཡུལ་གང་ཡིན་པའི་དཔོན་དང་གྲོས་གྱིས་ལ། སེམས་
 ཅན་ལ་ཡང་པན་པར་གྱིས་ལ་རང་ཚོད་དབང་ཆེ་མ་བྱེད། ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ས་སྐྱ་པའི་གསེར་ཡིག་པ་དང་གྲོས་མ་བུས་པར་
 རང་ཚོད་མ་བྱེད། ༦. གསེར་ཡིག་པ་བསུ་བསྐྱེལ་དང་ཞབས་ཏོག་ལེགས་པོར་གྱིས། ༧. འདབ་ནོར་ལ་གསེར། དུལ། སྐང་པོ་ཆེའི་
 མཆེ་བ། ལུ་ཏིག་དོག་པོ་ཆེ་བ། མཚལ། བཙོད། ལུ་ཏྟ། གི་མང་། ལྷག་གཟིག་གྲུང་གསུམ། སྐམ། བོད་སྐྱམ། དུལ་སྐྱུག་བཟང་པོ། འདི་
 བ་དེ་ཚོ་དགའ་བར་འདུག་ལས་པའི་འཕྲིན་ཡིག་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་བཅི་བཀུར་རྒྱ་ཆེར་ཐོབ་ཅིང་། ལང་ལུའི་གྲོས་
 མོལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་དང་མཚུག་སྐྱེལ་པ་དང་། བོད་ཁམས་སུ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡང་རིམ་བཞིན་དོན་འཁྲོལ་བྱས།

ཐོ་ལོས་དཔོན་རྒྱུད་དང་ལང་ལུར་བཞུགས་པའི་ས་སྐྱ་པའི་དབུ་འཛིན་བར་གྱི་ཕྱ་མའི་འབྲེལ་འདྲིས།

ཡུན་རིང་མ་འགོར་བའི་རུབ་གཅིག་ལ། ས་པའི་གྱིས་འདུལ་བ་རྒྱལ་མཚན་ལ། “དཔོན་མོ་ཟོ་རོག་ཏུས་ (dpon mo

zo rog tas ཐོ་ལོས་ཡི་བཅུན་མོ། མོང་གོལ་དང་དུ་བེ་ལེ་ཡི་ཡུམ་ཡིན།) ཕུལ་བའི་ཕུམ་ཚོ་དེ་ཁྱེད་ལ་ཤོག་གསུངས་”ཟེས་བེ་
 ལྟ་རྒྱུ་ལ། “བདག་ལ་འདི་ཁྱེད་གོན། ལྷ་ཅག་གཉིས་ཚོ་ཕྱ་མ་ནས་འབྲེལ་བ་མང་པོ་ཡོད་པ་ཡིན་གསུངས། ཁྱེད་དང་པོ་དའི་ར་
 འདྲན་པ་བྱས། དེ་ནས་མི་ཉག་འགའ་ཅུ་རྩོ་འབྲས་གྲག་གྲིའི་ཅར་བརྒྱུད་སྐྱེད་དེ་དེ་ལ་མ་ཤི་བས་ད་ལྟ་དའི་ཞབས་
 ཏོག་མང་དུ་བྱས། ཕྱི་མ་ལ་དའི་དུང་དུ་མི་སྐྱེ་ཁ་མེད་ཡིན་”² གསུངས། ཟོ་རོག་ཏུས་ས་པའི་ཕུམ་ཚོ་ཕུལ་ཚུལ་ལ་བརྟུག་ན།
 ཕྱོགས་གཉིག་ནས་ཐོ་ལོས་དཔོན་རྒྱུད་ཕྱ་མོ་ནས་ས་སྐྱ་པའི་ཐད་ཀར་གྱི་འབྲེལ་འདྲིས་ཁྱེད་ཞུགས་ཡོད་པ་གསལ་བཤད་བྱས་ཡོད་
 ལ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འདིའི་ཐད་ལ་གོ་དན་གྱིས་བཟོད་སྐོམ་བྱེད་བཞིན་པ་མངོན་པར་མཚོན་ཡོད། འདིར་བཏོན་པའི་མི་ཉག་རྩོ་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད།》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༡༡ནས་༡༤བར། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༣༥ནས་༡༤༠བར།
 2 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཛོད།》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་ངོས་༡༧བ། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༤༤བ།

འབུམ་གུག་ཤེ་ཞེས་པ་ས་པཤ་གྱི་འཁོར་ཤོག་གས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྲོལ་མ་ཡིན་ལ། མི་ཉག་རྒྱལ་རྒྱུ་གྱི་ཞ་མཚན་ལ་བྱེན། 《ཡར་སྐྱད་ཇོ་བོ་ལོ་རྒྱུ་བཟུང་།》² ཆེས་རྗེ་པ་གཤེགས་རྟིང་། འཕགས་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་དགུ་བཞེས་པ་སྐྱུ་གེ་ལོ་ལ། མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་བུ་བཞུགས་པ་དང་ལུ་པ་ཤན་ཞེས་པའི་ས་ཚར་མཇལ་བས་ཤིན་ཏུ་དང་ནས། བྱང་ངོས་རྒྱལ་བུ་མོང་གུ་དུ་ལ་ས་སྐུ་པ་འདོད་གསུངས་ནས། མེ་ཆེན་གྱི་ཞ་མཚན་མངོན།

དོན་དངོས་སྤྱ། ས་སྐུ་པརྗེ་ཏ་འཁོར་བྱང་ངོས་སུ་ཤེབས་པའི་སྐབས་སྤྱ། ཉར་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་ལུང་གིས་“བྱང་ངོས་ནས། ས་སྐུ་ཞ་མ་བྱ་བ། བྱང་འཕགས་སྤེབས་ཡོད་འདུག་པ། ངེད་གྱི་ཞ་མཚན་ལ་དགོས་གསུངས་པ་”ལྟུང་ནས། ཆེས་རྗེ་པ་སྐུ་ན་བཟེས་པས་མ་བྱོན། ཞ་མ་འཕགས་པས། བྱང་ངོས་པའི་རྒྱལ་བུ་མོང་གོར་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། རྒྱ་ནག་ལ་བྱོན། རྒྱལ་པོ་མེ་ཆེན་གོ་སེ་ལ་ལུ་བའི་ཤན་ན་བཞུགས་པ་དང་མཇལ་བས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས། ཉར་གྱི་རྟ་པ་བརྒྱ་སྐོར་གཅིག་བྱང་ངོས་ལ་བྱེན་ནས། ས་སྐུ་པ་སྐྱུངས། ཡོན་མཚན་དུ་འབྲེལ། ³ མཐར་ས་སྐུ་པ་ཨོ་གོ་ཏ་དཔོན་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བ་ནས་ཐོ་ལོས་དཔོན་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་བར་གྱི་འགྲུར་བ་མཚན་འགྲུར་བྱང་།

ས་པཤ་གྱིས་ཆེས་རྗེ་མངའ་བདག་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རིན་པོ་ཆེར་སྤྲད། འཕགས་པ་དགུང་ལོ་བཅུ་བདུན་པ་ལ་ཆོས་རྗེ་པ་ལ་མངའ་བའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པས་ཆོས་རྗེ་པ་བླ་མ་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ཏེ་བཞུན་པའི་འཁོར་བཟོད་པར་དགོངས་ནས་ཆོས་དུང་དང་རླུང་བཟོད་ལ་སོགས་པ་གནང་། སྲོལ་མའི་རྫོགས་རྣམས་གཏང་ནས་“བཞུན་པའི་བྱ་བ་དང་སེམས་ཅན་མང་པའི་དོན་བྱ་བའི་དུས་ལ་བབས་པས་རྫོན་གྱི་དམ་བཅས་པ་དུན་པར་གྱིས་ཤིག་པའི་བཀའ་བསྟོན་ནས་གཏང་དོ།”⁴ འཕགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་ཆོས་དབང་གནང་། ཡང་ཅིག་བཟོད་ན། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་ཆོས་དབང་གནང་དུས་ནི་ས་སྐུ་པརྗེ་ཏ་སྐུ་གཤེགས་ཁར་ཏེ་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༡ལོའི་ལུགས་རྟིང་གི་སྐུ་ཏུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉེན་ཡིན་ནོ།

སྤྱི་ལོ་༡༡༥༢ལོའི་སྐུ་ཏུ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ལོ་ཐོ་རངས་གྱི་ཆ་ལ། ལང་རྩ་ས་ཚར་སྐུ་ཆོགས་རྒྱལ་མཚན་དང་། རོལ་མོའི་སྐུ་དང་། ལྷུའི་མཚན་པ་སྐུ་ཆོགས་དང་། ས་གཡོ་བ་དང་བཅས་པས་ཞེ་བར་གཤེགས་པར་གྱུར་ཏོ།⁵ ལུགས་རྟིང་གི་སྐུ་པོ་སྐུ་བའི་ཆོས་ཉེ་

1 《ས་སྐུའི་གདུང་རབས་དོ་མཚན་བང་མཚོ།》 རྒྱ་འགྲུར་མ་ཤོག་དོས་ཡེད། བོད་ཡིག་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་། འདི་ནས་“bgug shi jo vbum(རྫོ་འབུམ་གུག་གི་)”ལྟར་བྲིས་འདུག།
2 རྒྱ་སྐད་ཆེན་ལྗོངས་བཙུན་མཐུན་ལུ་ཐང་ལྷོ་ཞེ་གྱིས་བསྐྲུ། 《ཡར་ལུང་ཇོ་བོ་ལོ་རྒྱུ་བཟུང་།》 བོད་རྫོངས་མི་དམངས་དབེ་སྐྱུན་ཁང་། ༡༩༧༧ལོ་ ཤོག་དོས་༧༧༧༧ རྒྱ་སྐད་ཆེན་ལྗོངས་《ཡར་ལུང་ཇོ་བོ་ལོ་རྒྱུ་བཟུང་།》 (བོད་ཡིག) ༡༩༧༧ལོ་ ཤོག་དོས་༡༤༧༧༧༧
3 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ།》 རྒྱ་འགྲུར་མ་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་། བོད་ཡིག་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་།
4 《ས་སྐུའི་གདུང་རབས་དོ་མཚན་བང་མཚོ།》 རྒྱ་འགྲུར་མ་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་། བོད་ཡིག་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་།
5 《ས་སྐུའི་གདུང་རབས་དོ་མཚན་བང་མཚོ།》 རྒྱ་འགྲུར་མ་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་། བོད་ཡིག་ཤོག་དོས་ཤེད་མ་ཤེད་ལུགས་ཤེད་ལོ་བཟུང་།

ཤུ་ལྷའི་ཉིན་པར་“གཏུང་བལྟས་པའི་དུད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇའི་རྣམ་པར་འགྱུར། རོལ་མོའི་སྐྱ་མང་པོ་ཡང་སྐྱེ་བོའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཐོས་སོ། །གཏུང་ཡང་ཕལ་ཆེ་བ་རིང་བསྐལ་དང་ལྷ་སྐྱ་སོགས་རང་བྱོན་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བར་གྱུར།”¹ པའི་བཤད་ཚུལ་ཡོད་དོ། །《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》རྩ་ཡང་། ས་སྐྱ་བརྗེ་ཉལ་གདན་ས་སུ་མ་ཅུ་སོ་ལྔ་མཛད། དགུང་ལོ་བདུན་ཅུ་པ་ལྷགས་མོ་ཕག་(སྤྱི་ལོ་༡༨༥༡)ལོ་སྤུལ་པོ་རྒྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ལ། རོ་མཚར་བའི་ལྷས་དུ་མ་དང་བཅས་ཏེ། བྱང་ངོས་སྐྱུལ་པ་ལྷའི་ལྷ་ཁང་དུ་གཤེགས་སོ། དེ་ན་སྐྱ་འབུམ་མཚོད་པའི་རྒྱན་དང་བཅས་པ་ཡང་བལྟགས་སོ།² བྱང་ངོས་སྐྱ་ཚོས་རྗེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དགོངས་པ་རྗེས་ཐབས་སོགས་ལ། རྒྱ་རྟོར་གྱི་ཡུལ་དུ་ལོ་མང་བར་བལྟགས།³ ཞེས་བཀོད་འདུག།

བཞི་བ། ལང་ལྷའི་གོས་མོལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་སྣང་།

ལང་ལྷའི་གོས་མོལ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་དོན་སྣང་ཆེན་པོ་ལྡན་ཞིང་ཤུགས་རྒྱུན་ཟབ་མོ་ཐེབས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་རྒྱུན་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། འདིའི་དོན་སྣང་གཙོ་བོ་གཤམ་གསལ་གྱི་ཚོགས་འགའ་ལས་གསལ་བ་ལྟེ།

ཐོག་མར། བོད་རྫོངས་ས་ཁུལ་རྟོར་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་འཕེལ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱང་དབྱང་སྤིང་གཞུང་གི་སྤིང་འཛིན་མངའ་ཁོངས་སུ་བཅུག། ཐབས་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཀྱང་གོའི་སྤིང་འཛིན་མངའ་ཁོངས་སྤིང་དུ། བོད་དང་ཐང་རྒྱལ་རབས་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཉ་ཅང་དམ་ཟབ་ཡིན་ལ། ཚང་མ་ཀྱང་གོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁག་ཅིག་ཡིན་པ་ལས་དབང་རྒྱུར་དང་ཁོངས་གཏོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་པ་དང་། རང་ས་དང་མཚོ་བོད་མཐོ་སྐང་གི་སྤིང་དབང་གཉིས་སུ་སོ་སོར་གནས་ཡོད། ལང་ལྷའི་གོས་མོལ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལོ་རྒྱུས་རང་བཞིན་གྱི་འགྱུར་ཐོག་ཆེན་པོ་བྱུང་ནས། སྤིང་འཛིན་གྱི་ཐད་ནས་བོད་རྫོངས་ས་ཁུལ་དང་ནང་ས་མཉམ་འདྲེས་གཅིག་གྱུར་བྱུང་ཞིང་། རྟོར་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་འཕེལ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྤིང་འཛིན་ཁྲིམས་སོལ་དང་ལམ་ལྷགས་ལག་ལེན་དུ་བསྟར་འགོ་བརྩམས་པས། རང་ས་དང་ཚོགས་གང་ཅིའི་ཐད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་དུས་རིམ་གསར་བ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་སྤོང་།

གཉིས་སུ། ཀྱང་གོའི་ལུབ་བྱང་ས་ཁུལ་གྱི་རིགས་སོ་སོའི་རིག་གནས་བརྗེ་རེས་ཐད་ཐེབས་པའི་ཤུགས་རྒྱུན་ཟབ་མོ། “ཨན་ཉིའི་བེང་འབྲུག་གི་རྗེས་སུ། བོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་ཆེན་པོ་ཤར་བསྐྱོད་བྱས་ཏེ་མ་ལུབ་ལྷང་ལུག་ས་ཁུལ་རིམ་གྱིས་བཅོན་བཟུང་བྱས་ཤིང་། དེར་ལོ་བརྒྱ་ལྷག་གི་རིང་ལ་མངའ་བསྐྱུར་མཛད། དེ་ནས་རྒྱལ་རབས་ལྔ་བའི་དུས་སྐབས་སུ། ལང་ལྷའི་བོད་པ་(མ་ལུབ་བོད་པ་)རྣམས་རིམ་བཞིན་དབྱང་རྗེ་ཀྱི་ཞེས་པ་གཙོས་པའི་ལྷང་ཤོག་དུག་ཏུ་གྱུར། དེ་ལ་བོད་ལུང་ཀྱི་ཚོ་དུག་ཅེས་འབོད། དེའི་ཚོ་

1 《ས་སྐྱའི་གཏུང་རབས་རོ་མཚར་བང་མཛོད།》 རྒྱ་འགྱུར་མ་ཤོག་ངོས་༡༧༥༡། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༤༤༡།
2 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ།》 རྒྱ་འགྱུར་མ་ཤོག་ངོས་༢༠༢༡། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༨༤༡།
3 《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ།》 རྒྱ་འགྱུར་མ་ཤོག་ངོས་༢༠༢༡། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༡༨༤༡།

དཔོན་ཏུ་ཅུས་རྒྱུན་བྱ་འདེད་མཆོད་ཅིང་མཚན་ལ་ཕན་ལོ་གི་ཞེས་པ་ཞིག་བསྟོན། ཁོང་ལ་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༧ལོར་སྤང་རྒྱུ་
རབས་ཀྱིས་“རྟོ་རྣང་ཅེ་ཏུ་བྱེད་ཏེ་”དང་“ཡང་རྒྱུ་རྣམ་དེ་འདྲི་བྱེད་ཀྱི་ཞིན་ཏུ་ཅུས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཏུ་བྱེད་ཞིན་ཅེན་བྱེད་”སོགས་ཀྱི་གོ་གནས་བསྟན།
དེར་བརྟེན་ཕན་ལོ་གི་ཡིས་སྤང་རྒྱུ་རབས་དང་མཉམ་འབྲེལ་གང་ལེགས་ཀྱིས་མི་ཉག་ལ་དམག་བརྒྱབ་པ་མ་ཟད། ཀན་རྫོང་(དེར་
གི་ཀན་སྤུ་རྒྱུ་ཀྱང་ཡེ་)འཕྲུལ་མཆོད་པའི་རྟོ་དང་ཡང་དེ་འཕྲོན་དེ་མཐུན་བྱས། སྤྱི་ལོ་༡༠༡༥ལོར་ཡང་རྫུར་མཆོད་པའི་བོད་ལུ་རྒྱ་
ཚོ་རྒྱུག་གི་སྤོང་ཏུ་ཀན་རྫོང་གི་རབས་དམག་དང་མ་ཉེ་བའི་ཁོ་འཕྲོན་དགུ་འཕྲོན་ཏུ་བཅུང་། ཡང་སྤྱི་ལོ་༡༠༣༧ལོར་ལྷ་དགུ་བར་ལི་རྟེ་
མེན་གྱི་བུ་ལི་ཡོན་རྟོ་ཡིས་ལང་རྫུ་བཅོན་བརྒྱབ་བྱས་པས་རྟོར་རྣམས་ཕམ་པར་བཅོས་རྟེ། ལང་རྫོང་གི་ཆ་མི་ཉག་གི་མངའ་འོངས་
སུ་བརྒྱབ། རྣབས་དེར་ལང་རྫུ་ཅུ་གཞིས་སྤོང་བྱས་ཤིང་འདྲུ་འཛི་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་མི་རིགས་ནི། རྒྱ་རིགས་ལས་གཞན་ད་དུང་བོད་དང་
རྟོར། མི་ཉག་ ཏུ་སྤོང་སོགས་ཡོད་དོ། རྗེས་སུ་རྟོར་རམ་སོག་པོས་ལང་རྫུ་ལ་མངའ་བསྐྱར་བ་ནས་བརྒྱབ་། ས་པའ་དེར་སྤོངས་རྟེ་
ཆོས་ལུགས་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་ལྷ་ཆོགས་སྤེལ་བ་ཡིས། རྣབས་དེར་གོ་ཏན་རྒྱལ་བོའི་མདུན་མའི་རྟོར་གྱི་ལྷ་པ་དང་མེ་ཀ་ལྡན། རྟོ་
ལུགས་སོགས་ཆོས་ལུགས་ཐ་དང་པར་གྲོས་བསྐྱར་བའི་སྤོང་མཚན་པ་དང་། རྒྱ་ནག་དང་། ལི་ཡུལ། མི་ཉག་ རྟོར་སོགས་ནས་ལང་
རྫུ་ས་ཆར་སྤོངས་པའི་མི་རིགས་དང་ཆོས་ལུགས་དང་མོས་སོ་སོ་ཡིན་པའི་ཆོས་ལུགས་པ་རྣམས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་འདྲིས་དམ་ཟབ་
ཡོད་བཤ། མ་ཅུ་ས་ཆ་ཚོས་མ་ཟད་ཅུ་བྱེད་ས་སུ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་བར་རིག་གནས་བརྗེ་རེས་བཅས་ལ་སྐྱེལ་འདེད་ཀྱི་ལུས་པ་སྤྲོ་
མེད་ཐོན་རྟེ། ལང་རྫུ་ས་ཆ་ནི་རྫུ་བཞིན་འོད་སྤོང་འབར་བའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་ཤིག་ཏུ་ཆགས་སུ་བརྒྱབ།

གསུམ་ཏུ་ལང་རྫོང་ལོ་མོ་ལ་དེ་རྟོར་བོད་མི་རིགས་པར་འབྲེལ་བ་འཇུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་མགོ་ཚུམ་སར་གྱུར་མཁས་མི་
ཉག་ལུ་སྤྱེད། ཚལ་བ་བཀའ་བརྒྱུད་སོགས་ལྷན་མཐའི་རབ་བྱུང་བ་དང་མི་ཉག་བདག་གིར་བརྒྱབ་པའི་དབང་སྐྱུར་མཐུན་རྟོར་གྱི་
བར་ཕལ་ཆར་འབྲེལ་བ་དེ་བྱུང་ཡོད་དེ། 《ས་སྤྱོད་གསུང་རབས་རོ་མཚར་བཅའ་མཛོད་》 དུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། ས་པའ་གྲིས་ཀྱང་
རྫོང་དུས་སྤྱོད་ལོ་འབའ་རྟོག་ལུ་བཞིན་པའི་བྲ་བ་འི་ལྷ་རྗེ་མི་ཉག་ཏུ་བརྗོད་ས། ས་པའ་གྲིས་འི་ལྷ་རྗེ་ལ་སྤོང་དང་བོ་དེའི་ར་
འདྲན་པ་བྱས། དེ་ནས་མི་ཉག་འགའ་ཅུ་རོ་འབའ་གྲུག་གི་ལྷོ་རྩར་བརྗོད་ས། དེར་རྟོར་གྲིས་དེད་པ་ལ་མ་ཤི་བས་ད་ལྷ་དེའི་འབའ་
རྟོག་མང་དུ་བྱས། བྱི་མ་ལ་དེའི་དུང་དུ་མི་སྤྱོད་ཁ་མེད་ཡིན་”ཀྱི་གསུངས། བལྷས་ཡོད་ན། དུས་རྣབས་དེར་ས་སྤྱོད་བས་ཀྱང་མི་ཉག་
དང་འབྲེལ་བ་འཇུགས་གཞན་བྱས་ཀྱང་། རྟོར་དབང་སྐྱུར་མཐུན་གྲིས་མི་ཉག་ལ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་བཞིན་པས་བར་ཆད་ཐེབས།
རྟོར་གྲིས་མི་ཉག་བསྐྱབས་པ་དང་། རྟོར་དང་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྤོང་མངའ་བདག་གིས་ལང་རྫོང་གོ་མོ་མཚན་རྗེས། གནས་ཚུལ་ལ་

1 《ས་སྤྱོད་གསུང་རབས་རོ་མཚར་བཅའ་མཛོད་》 རྒྱ་འབྲུར་མ་ཤོག་དོས་༧༢༥། བོད་ཡིག་ཤོག་དོས་༡༥༤༥༧།

ཅ་བའི་འགྲུར་ཕྲོག་བྱུང་། གྲུང་གོའི་མི་རིགས་ཆེན་པོ་གཉིས་ཏེ་སོག་རིགས་དང་བོད་རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལས་གོང་འཕེལ་གྱི་དུས་
རབས་གསར་བ་ཞིག་གི་དབུ་བརྒྱུ་སྐབས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་བབ་ལས་ས་པའ་དང་གོ་དན་གྲིས་རང་སྐྱེར་གྱི་འབྲེལ་བ་དམ་
ཟབ་བཅུགས་ཡོད་པ་གསལ་བོ་མཐོང་ཐུབ། ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་ཡིས་སྲས་མོ་མེ་ཁ་བདུན་ཞེས་པ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པས་འཁོན་ས་སྐྱ་བ་དང་
ཉོར་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་བར་དུ་གཉེན་གྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་མོང་གུ་དུ་གཉིས་ཀྱིས་པ་མེས་ཀྱི་མཚའ་མཐུན་
རྒྱུད་འཛིན་མཚན། ཏུ་བི་ལེ་དང་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་མཚའ་མཐུན་གྱི་འབྲེལ་བ་གཏོང་རྗེ་ཟབ་ཏུ་བཏང་། འདི་དག་ཐམས་
ཅད་ཕྱིས་སུ་མི་རྣམས་ཀྱི་བཟུགས་བརྗོད་བྱེད་སའི་ཡུལ་དུ་གྱུར།

བཞི་ཅུ་ས་སྐྱ་བས་བོད་བརྒྱུད་ནང་བརྟན་བྱང་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེལ་བའི་གོས་པ་གཙོ་བོ་སྟེ། ལང་རྒྱའི་ས་སྐྱའི་སྡེ་བཞི་ཤར་སྐྱུལ་
པའི་སྡེ་དང་རྩོད་བང་གི་སྡེ། ལུ་བ་བརྗོད་སྡེ། བྱང་རྒྱ་མཚོའི་སྡེ་ཡི་འབྲེལ་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ནི། ལང་རྒྱའི་ཡུལ་གྱི་དབུད་གཞིའི་ཡིག་
རིགས་དང་དག་རྒྱུན་ལྟར་ན། ས་པའ་ལང་རྒྱར་བཞུགས་སྐབས་ལང་རྒྱའི་སྡེ་བཞི་སྟེ་སྐྱུལ་པའི་སྡེ་དང་དབང་སྡེ། རྒྱ་མཚོའི་སྡེ།
བརྗོད་སྡེ་བཞེངས་ཤིང་། སྐྱུལ་པའི་སྡེ་ནི་ས་པའ་གྲིས་བཞེངས་པར་གདོན་མི་ཟ་ལ། སྡེ་གཞན་པ་དག་གྲུང་ས་པའ་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པ་སྐོས་མ་དགོས། ལྷག་པར་དུ་དབང་སྡེར་གྲགས་པ་རྒྱའི་སྐད་དུ་གྱེན་སྐྱེ་བའི་ཞེས་པ་ནི་ས་པའ་གྲིས་ཉོར་གོ་དན་ལ་དབྱེས་དོར་
སོགས་ལྷགས་ཀྱི་དབང་ཆེན་མང་དུ་གནང་ས་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་རང་བཞིན་གྲིས་ཟབ་དེས། 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་
བང་མཚན་》 འོད་དུ། “ཚོས་རྗེ་ས་པའ་གྱི་གདན་ས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུད་གསུམ་ལས། ཆེ་བ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱ། བྱང་ཕྱོགས་ལིང་རྒྱ་རྗེར་
ཁབ། བར་པ་བསམ་ཡས། ཉང་སྟོད་རྒྱུད་ཐུར། ཤངས་སྟེག་ཤིང་། རྒྱུང་བ་ཁམས་གཙང་དབུས་གསུམ་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་བའི་བདག་
གཉེར་མཚན་ནས་སྐྱེར་མདོ་ལྷགས། བྱང་པར་རྣམ་འབྲེལ་སོགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་ཚོས་རྗེ་པ་འདི་ཁོ་ནས་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་རྒྱུན་བརྒྱུད་བ་ཡིན།”¹ ལིང་རྒྱ་རྗེར་ཁབ་ཞེས་པ་སྐྱུལ་པའི་སྡེ་ཡིན་དགོས་ལ། དེ་ནི་གོ་དན་གྲིས་ས་པའ་ལ་ཆེད་དུ་བཞེངས་པའི་
ས་སྐྱ་པའི་དགོན་པ་ཞིག་གོ།

གཏམ་རྒྱུད་འོད་ཀྱི་ས་པའ་གྱི་ལྷམ་སྲིང་སོག་པ་རིང་མོའི་སྐྱེས་རྒྱུད་བརྟག་དབུད་བྱ་དགོས་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར། བོད་ཀྱི་ལོ་
རྒྱུས་དེབ་ཐེར་《རྒྱ་བོད་ཡིག་ཚང་ཆེན་མོ་》 ཏུ་བཀོད་པ་ལྟར་ན། ས་པའ་གྱི་ཡབ་དཔལ་ཆེན་འོད་པོས་རྗེ་མོ་མ་ཅིག་གར་བུ་མ་
ཉི་རི་ལྷམ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཤིང་། ཁོ་གཉིས་ལ་སྲས་ས་སྐྱ་བརྗེ་ཏུ་གྱུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན་དང་གཙུང་པོ་ཟངས་ཚ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཚན་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད་པ་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་ཡི་ཡབ་ལའང་སྲས་འདི་གཉིས་ལས་སྲས་མོ་

1 《ས་སྐྱའི་གདུང་རབས་ངོ་མཚར་བང་མཚན་》 རྒྱ་འགྲུལ་མ་ཤོག་ངོས་༧༥༥། བོད་ཡིག་ཤོག་ངོས་༧༥༥༥།

མེད་པས། ས་པའ་ལ་སྤྱོད་སྤོང་མེད་པའོ། ས་པའ་གྱི་ཡབ་མེས་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྤྱིང་པ་སྤྱི་ལོ་༡༠༧༧ལོ་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༡༥༤ལོའི་
བར་)ཡིས་ཚོ་མོ་གཉིས་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྲས་བཞི་འབྲུངས་པ་ལས་སྲས་མོ་མེད་པས་ས་པའ་ལ་ས་རྒྱུད་ཀྱི་གཙུང་མོ་
ཡང་མེད། དེ་མེན་ས་སྐྱ་པའི་ཉ་ལང་རྒྱུར་ཕེབས་པའི་ཚོ་འགོད་ཚོད་དུ་འགོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ་ལས་གཞན་པའི་
ནང་མི་ཡོད་པ་བཏོན་མེད། དག་རྒྱུན་དུ་ས་སྐྱ་པའི་ཉ་སྐྱ་གཤེགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཐོས་པས། སོག་པ་རིང་མོས་“བོད་མིའི་རྗེས་
རབས་ཉལ་ནས་ཤི། སོག་པ་རིང་མོ་ང་ལངས་ནས་ཤི།” ཞེས་བཤད་སྒྲོལ་འདུག་པ་འདི་ལས། མོ་རང་བོད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་ས་
པའ་གྱི་ཆོས་རྒྱུན་སློབ་བྱ་ཞིག་ཡིན་པ་མཚན་སྲིད་དམ། དེར་བརྟེན། སོག་པ་རིང་མོ་དང་འབྲེལ་བའི་དག་རྒྱུན་དང་སྐྱེས་རྒྱུད་ལ་
བརྟེན་དབྱུང་དང་དབྱེ་ཞིབ་བྱ་དགོས་པར་སྤྱོད་མོ།

གསལ་བཤད། ཆེད་ཚོམ་འདི་ནི་མ་ཡིག་ཁ་ཚང་ལྟར་མ་བསྐྱར་བར་བསྐྱས་བསྐྱར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། མ་ཚོམ་ནི་ «ཀྱང་
གོའི་བོད་རིག་པ་» (རྒྱ་ཡིག)༡༠༧༧ལོའི་དེབ་བཞི་པར་བཀོད་ཡོད་པ་དེར་གཞིགས་པར་འཚལ།

«ཨ་མདོའི་རིག་གནས་སྤྱིང་བའི་གཏམ་ཚོགས་» དེབ་ལྔ་བ་ལས་དྲངས།